

Founding fathers i američka Deklaracija neovisnosti

Vrbetić, Neven

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:107933>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Katedra za opću povijest prava i države

Neven Vrbetić

**„*FOUNDING FATHERS*“ I AMERIČKA DEKLARACIJA
NEOVISNOSTI**

Diplomski rad

Mentor: prof. dr. sc. Zrinka Erent-Sunko

Zagreb, travanj 2024.

**REPUBLIKA HRVATSKA
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET**

Student:

NEVEN VRBETIĆ

Naslov diplomskog rada:

**„*FOUNDING FATHERS*“ I AMERIČKA
DEKLARACIJA NEOVISNOSTI**

Kolegij:

OPĆA POVIJEST PRAVA I DRŽAVE

Mentor:

Prof.dr.sc. Zrinka Erent-Sunko

Zagreb, travanj 2024.

Izjava o izvornosti

Ja, Neven Vrbetić pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica diplomskog rada/završnog „*Founding fathers*“ i Američka deklaracija neovisnosti te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio/-la drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Neven Vrbetić, v.r.

IZJAVA O AUTORSTVU DIPLOMSKOG RADA

Ovime potvrđujem da sam osobno napisao/la diplomski rad pod naslovom:

„*FOUNDING FATHERS*“ I AMERIČKA DEKLARACIJA NEOVISNOSTI

i da sam njegov autor/ica.

Svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima (bilo da su u pitanju mrežni izvori, udžbenici, knjige, znanstveni, stručni ili popularni članci) u radu su jasno označeni kao takvi te adekvatno navedeni u popisu literature.

Ime i prezime:

Neven Vrbetić

Datum:

02.04.2024.

SADRŽAJ

1. Uvod -----	str. 1
2. Događaji koji su prethodili donošenju Deklaracije -----	str. 2
3. Nastanak Deklaracije-Odbor petorice -----	str. 5
4. Osobnosti članova odbora i njihov doprinos Deklaraciji -----	str. 9
4.1 Thomas Jefferson-----	str. 10
4.2 Benjamin Franklin-----	str. 16
4.3 John Adams-----	str. 18
4.4 Roger Sherman-----	str. 22
4.5 Robert R. Livingston-----	str. 25
5. Zaključak -----	str. 28
6. Dodatak 1. Jeffersonov originalni nacrt Deklaracije neovisnosti -----	str. 31
7. Dodatak 2. Konačna verzija Deklaracije neovisnosti -----	str. 35
8. Literatura -----	str. 38

1. UVOD

U radu se istražuje proces donošenja Deklaracije, događaji koji su prethodili njenom donošenju pri čemu se naglašavaju momenti (činjenice) koje smatramo da su bile od posebnog značaja na razvoj stavova autora Deklaracije te samim time i na samu Deklaraciju, pri tome ostavljamo po strani druge čimbenike za koje smatramo da nisu bili od dovoljno velikog značaja ili nisu dovoljno vidljivo istaknuti u povijesnim izvorima kako bi minimizirali mogućnost izvođenja krivih zaključaka.

Američka deklaracija neovisnosti (u daljnjem tekstu Deklaracija) je osnivački ustavni dokument Sjedinjenih Američkih država iz 1776. godine. Povijesna važnost ovog dokumenta ne može se precijeniti. Taj dokument je izgradio temelje pravnog sustava novonastalih Sjedinjenih Američkih država. Ali on je više od pukog osnivačkog ugovora jer predstavlja svjetski do tada neviđeni povijesni fenomen. Ono što čini britanskih 13 kolonija u sjevernoj Americi posebnima je činjenica da su se uspjele izboriti za svoju neovisnost od Britanskog imperija te kroz idućih nekoliko stoljeća prerasti u svjetsku velesilu. Nikada do tada u povijesti nijedna kolonija (ili u ovom slučaju skupina kolonija) nije uspjela prerasti svoju matičnu državu. No važnost Deklaracije nije samo u prijenosu moći. Život u kolonijama je bio težak zbog činjenice da su novo kolonizirana područja bila daleko od matice a istovremeno su građani u kolonijama praktički tretirani kao građani drugog reda .

Cilj ovog rada je prikazati okruženja u kojima su autori Deklaracije živjeli i stvarali te utjecaj njihovog obrazovanje i stavova na njen tekst. Smatramo da su autori u Deklaraciju unijeli svoje osobnosti. Naime u samu Deklaraciju su utkana razmišljanja i vjerovanja autora te njihova želja za novim društvenim poretom. Pri pisanju teksta Deklaracije autori su iznijeli ideje koje se temelje na školi prirodnog prava što možemo vidjeti iz izbora riječi koje kao da su prepisana iz djela John Locka „Dvije rasprave o vladi“ (1689.g). Lock je tvrdio da svaki pojedinac ima urođeno pravo na život, slobodu i vlasništvo, a autori su zamijenili pojam vlasništva potragom za srećom.

Dok su Europskim kontinentom vladali kraljevi i carevi, stanovnici kolonija su prkosili monarhističkom poretku stvorivši prvi moderan demokratski poredak ali uz prihvaćanje okosnica

koje su donijeli iz matica. Moderan demokratski poredak po uzoru na SAD se proširio Francuskom trajno promijenivši pravni poredak te sam pojam vlasti. Do tada je vlast počivala u rukama vladara, no u demokratskom poretku vlast počiva u izabranom predstavničkom tijelu. Riječima Abrahama Lincolna: „vlada sastavljena od ljudi, izabrana od ljudi i za ljude“¹

2. DOGAĐAJI KOJI SU PRETHODILI DONOŠENJU DEKLARACIJE

Od 1756. do 1763. godine u Europi i kolonijama je bjesnio sedmogodišnji rat između Velike Britanije i Francuske te njihovih saveznika. Iako je rat započeo na Europskom kontinentu između tadašnje Pruske i Austrije on se već nakon dvije godine proširio i na sjeverno američke kolonije. O samoj veličini i razmjeru tog sukoba nam govori činjenica da ga je Winston Churchill nazvao prvim svjetskim ratom.² Velika Britanija je odlučila iskoristiti ovaj sukob te svoju pomorsku premoć kako bi preuzela francuske kolonije na sjevernom američkom kontinentu. To je dovelo do takozvanog francuskog i indijanskog rata oko kojeg postoje dvojbe jeli se vodio zaseban rat ili je to samo bojište sedmogodišnjeg rata. Zbog inicijalnih uspjeha francusko indijanskih snaga te propalih protunapada britanskih snaga Velika Britanija je morala uložiti golemo novčana sredstva kako bi porazila francuske koloniste te uspostavila nadmoć nad kontinentom. Iako je Velika Britanija iz sedmogodišnjeg rata izašla kao pobjednica taj rat je strahovito osiromašio sve sukobljene strane uključujući nju samu. Kako bi nadoknadila financijske gubitke britanska vlada i parlament su donijeli odluku o nametanju poreza kolonistima. Smatrali su da su se kolonije okoristile vojnom pomoći svoje matične države te da moraju sukladno tome sudjelovati u troškovima rata. Kolonijama su stoga nametnuti slijedeći aktovi: *Sugar act* (1764. g), *Stamp act* (1765. g), *Quartering act* (1765. g), *Townshend acts* (1767. g), te konačno *Tea act* (1773. g).

¹*that this nation, under God, shall have a new birth of freedom and that government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the earth“- Lincolnov govor u Gettysburgu 19. studenog 1863. godne.*

² <https://www.britannica.com/summary/Key-Facts-of-the-Seven-Years-War>, Posjećeno 20.03.2024.g

O nezadovoljstvu kolonista nam govori Benjamin Franklin jedan od *founding fathers*³-a u svojem pismu upućenom guverneru Massachusettsa Williamu Shirleyu. Već 1754. g Franklin navodi kako parlament ima ovlasti izglasavati porezne namete, a budući da kolonisti nemaju predstavnika oni nemaju nikakvog utjecaja na takve političke odluke. Nadalje navodi kako kolonijama nije dopušteno samostalno trgovati s drugim državama te su prisiljene kupovati skuplje proizvode i dobra od britanskih trgovaca umjesto da kupuju jeftinije proizvode od drugih država što on smatra da je samo po sebi vrsta poreza (konkretno ta razlika u cijeni između skupljih britanskih proizvoda i jeftinih stranih proizvoda). Konačno zaključuje da je položaj kolonista bliži pokorenim narodima nego britanskim podanicima.⁴ Svi ovi nameti su prouzrokovali neobuzdiv rast nezadovoljstva kolonista te su stoga odlučili uzeti stvar u svoje ruke. *Sons of Liberty*⁵ vođeni Samuel Adamsom 16. prosinca 1773. su se u znak protesta popeli na brodove britanske *East India trade company* te pobacili skoro 42 tone britanskog čaja u more. Naime kolonisti su bili prisiljeni kupovati britanski čaj te na njega plaćati visoki porez dok je *East India trade company* bila oslobođena svih nameta pa je taj čaj bio jeftiniji od čajeva koji su razni američki krijumčari prodavali u kolonijama. Taj poznati događaj još znan kao „bostonska čajanka“ uzrokovao je lančanu reakciju događaja koji će dovesti do američkog rata za neovisnost. Iako u samom događaju nije bilo nasilja, te nije bilo stradalih, britanski parlament je burno reagirao donijevši *Intolerable acts*⁶ 2. lipnja 1774. godine. To je potaknulo koloniste na

³ *Founding fathers*- „Ocima osnivačima“ se smatraju istaknuti pojedinci koji su uvelike doprinijeli stvaranju SAD-a te potpisnici Deklaracije neovisnosti, Članaka Konfederacije. Najpoznatiji founding fatheri su: George Washington, John Adams, Thomas Jefferson, James Madison, Alexander Hamilton, Benjamin Franklin, John Jay, James Monroe, John Hancock, Samuel Adams, Patrick Henry, Thomas Paine, Gouverneur Morris, Roger Sherman, George Mason. Bitno je napomenuti da nisu svi founding fatheri potpisali deklaraciju neovisnosti. Izvor: Padover, Saul K. “The World of The Founding Fathers.” social research, vol. 25, no. 2, 1958, str. 191.

⁴ DeNovo A. John „*Selected readings in American history Volume 1 Main themes to 1877*“ New York, Charles Scribners's Sons. str. 94

⁵ *Sons of Liberty* je bila politička organizacija osnovana od strane John Hancocka i Samuel Adamsa 1765. godine. Ciljevi organizacije su bili primarno usmjereni na protest protiv poreznih nameta britanske vlade američkim kolonistima. Njihove metode su uključivale prijetnje lojalistima, organizirane prosvjede te čak i pljačke privatne imovine lojalista koji su obnašali političke funkcije.

⁶ *Intolerable acts* su 4 mjere uvedene s ciljem kažnjavanja američkih kolonista kao odgovor na bostonsku čajanku. Sastojala su se od *Boston Port bill-a* (koji je odredio da će Bostonska luka biti zatvorena sve dok se ne naknadi šteta nastala bostonskom čajankom), *Massachusetts Government Act* (koji je oduzeo kolonistima pravo na izbor lokalnog

sazivanje prvog kontinentalnog kongresa u rujnu 1774. godine u Philadelphiji. Na prvom kontinentalnom kongresu se prije svega raspravljalo o potencijalnom odgovoru na *Intolerable acts* te je odlučeno da će se bojkotirati britanska roba te da će se slati peticije britanskom kralju Georgeu III. Kojima bi se zahtijevalo ispravljanje nanošene nepravde kolonistima te priznavanje kolonijalnih prava. U većini slučajeva su te peticije odbijene od strane parlamenta. Britanske snage su 19. travnja 1775. kod Lexingtona pokušale američkim kolonistima zaplijeniti oružje što je prerاسlo u vatreni okršaj te taj događaj označava početak američkog rata za neovisnost.

Konačno, 10. svibnja 1775. godine sazvan je drugi kontinentalni kongres koji je postao upravljačko tijelo američkih kolonija prije svega zaduženo za vođenje rata protiv Velike Britanije te je kao vrhovni zapovjednik snaga kolonista imenovan George Washington (nesumnjivo zbog njegovih vojnih uspjeha u francusko-indijanskom ratu). Za vrijeme zasjedanja drugog kontinentalnog kongresa u bitci kod Bunker Hilla britanske snage su pretrpjele teške gubitke što je pozitivno utjecalo na moral kolonista te služilo kao potvrda da se snage kolonista mogu nositi sa snagama britanskog imperija. U duhu vojnih uspjeha **4. srpnja 1776.** kongres je prihvatio i objavio **Američku deklaraciju neovisnosti**. Dokument kojim je trinaest kolonija raskinulo sve političke veze sa Velikom Britanijom te predstavlja prvi osnivački ugovor države temeljen na školi prirodnog prava. Američka deklaracija neovisnosti je imala izniman utjecaj na razvoj ljudskih prava te je izravno inspirirala Francusku deklaraciju o pravima čovjeka i građanina.

vijeća), **Administration of Justice Act** (koji je spriječio kolonistima da sude britanskim državnim dužnosnicima u kolonijama na način da je uvedena izberiva nadležnost britanskih sudova) te konačno davanje ovlasti britanskim trupama da prisvoji napuštene ili prazne građevine u kolonijama.

3. NASTANAK DEKLARACIJE

-ODBOR PETORICE

11. lipnja 1776.g drugi kontinentalni kongres je formirao odbor petorice *Committee of Five* čija je zadaća bila pripremiti nacrt izjave kolonija o osamostaljenju. Kongres je smatrao da Deklaracija mora prezentirati delegatima svih trinaest kolonija opravdane razloge za osamostaljenjem kako bi ih uvjerali u potpisivanje iste. Također bilo je potrebnu ostatku svijeta prikazati kolonističku stranu priče te opravdati potrebu za osamostaljenjem⁷ (što je navedeno u uvodu Deklaracije) između ostaloga jer su kolonije težile uspostavi diplomatskih odnosa sa drugim državama zbog potrebe za trgovinom.

U odbor su izabrani Thomas Jefferson, John Adams, Roger Sherman, Benjamin Franklin, Robert R. Livingston. Članovi odbora su radi elokventnosti i vještog izražavanja između sebe izabrali Thomasa Jeffersona da napiše sam nacrt. Istog dana kada je izabran Thomas Jefferson se u *Graff House*-u⁸ prihvatio pisanja nacrta. Iako mu je dan rok od sedamnaest dana da napiše nacrt Jefferson ga je napisao u svega dva dana. On taj nacrt doduše nije pisao iz glave nego je bio inspiriran *Virginia declaration-om* koju je napisao George Mason. Naime Virginia declaration je u svojem prvom članku govorila o jednakosti svih ljudi te pravu na život i slobodu. Thomas Jefferson je prihvatio te ideje ali ih je iznio na rječitiji i slikovitiji način u preambuli Deklaracije neovisnosti.

⁷ Činjenica da je u europskim državama vladao monarhijski poredak je nesumnjivo imala kao rezultat da su kolonisti bili zabrinuti kako će ostale europske države reagirati na njihovu pobunu protiv engleskog kralja, a pogotovo uspostavljanje do tad neviđenog demokratskog poretka. Naime opće poznato je da vladari nisu u pravilu skloni prepuštati jednom stečenu vlast, a mogućnost naroda da sam izabire svoje predstavnike bi ozbiljno mogla ugroziti njihov položaj kao vladara. To se kasnije i pokazalo točnim s obzirom da je Deklaracija inspirirala francusku revoluciju čije su se ideje širile po Europi protiv kojih se kasnije borila sveta alijansa. Sveta alijansa je na Bečkom kongresu 1815. postavila presedan prava država na intervenciju u zemlju zahvaćenu revolucijom.

⁸ *Graff house* je kuća u Philadelphiji vlasništva i izgrađena od poznatog ciglara Jacoba Graffa. Pretvorena je u muzej otvoren javnosti.

Što se tiče same strukture i sadržaja Deklaracije ona se sastoji od uvoda, preambule, liste pritužbi (osuda engleskog kralja), pritužbe na zadiranja britanskog parlamenta u prava kolonista te zaključka.

Uvod se sastoji od samo jedne rečenice koja navodi da kada skupina ljudi izlazi iz hijerarhije u kojoj je do tada bila i kada među ostalim svjetskim silama zauzme mjesto ravnopravne i neovisne nacije pravila poštovanja prema mišljenju ostatka čovječanstva nalažu da se navedu razlozi takvog postupanja.⁹

Uvjerljivo najpoznatiji i najbitniji dio deklaracije neovisnosti je preambula. Ona počinje poznatim citatom: „*We hold these truths to be sacred & undeniable; that all men are created equal & independant, that from that equal creation they derive rights inherent & inalienable, among which are the preservation of life, & liberty, & the pursuit of happiness*“.¹⁰

Tvrđi da će nova vlada biti izabrana od strane naroda koja će svoju moć derivirati iz pristanka svojih podanika te ako u bilo kojem trenu ta vlada prestane zastupati interese svojih birača narod će ju moći izmijeniti, ukinuti te postaviti novu vladu. Potom na to navodi kako je iskustvo pokazalo da su ljudi skloniji trpiti podnošljive nepravde nego ispraviti nepravde ukidanjem, ali kada te nepravde postoje kroz dulji period vremena koji je započeo u točno određenom trenutku s namjerom postizanja određenog cilja koji je podvrgavanje nepravdnoj i tiraničnoj vladavini tada je ne samo pravo nego i dužnost naroda svrgnuti takvu vladu i osigurati buduću sigurnost.¹¹ Dalje se navodi kako su kolonisti trpjeli upravo te povrede svojih prava te nanošenje nepravde upravo s ciljem uspostavljanja apsolutne tiranije nad njihovim državama. Kako bi dokazao ovu

⁹ „Kada u povijesti ljudskih događaja postane nužno potrebno za skupinu ljudi da izađu iz odnosa podčinjenosti u kojem su do sada bili i da zauzmi među silama Zemlje ravnopravnu i neovisnu platformu na koju im zakoni prirode i bog prirode daje pravo, dužno poštovanje prema mišljenjima čovječanstva zahtjeva od njih da objave razloge koji su ih natjerali na promjenu.“- Prijevod autora, Izvor: <https://www.loc.gov/exhibits/declara/ruffdrft.html>, Posjećeno 20.03.2024.

¹⁰ „*Držimo slijedeće istine svetima i neporecivima; da su svi ljudi stvoreni ravnopravni i neovisni, da iz svojeg ravnopravnog stvaranja deriviraju urođena i neotuđiva prava, među kojima su očuvanje života, slobode i potraga za srećom*“.- Prijevod autora Izvor: <https://www.loc.gov/exhibits/declara/ruffdrft.html>, Posjećeno 20.03.2024.g

¹¹ „Točno određeni“ trenutak se vjerojatno odnosi na donošenje aktova o novim poreznim nametima povodom završetka Sedmogodišnjeg rata, a „s namjerom postizanja određenog cilja koji je podvrgavanje nepravdnoj i tiraničnoj vladavini“ na *Intolerable acts* te činjenicu da je engleski kralj većinom ignorirao peticije kolonista te odbijao im omogućiti predstavništvo u parlamentu.

tvrdnju Thomas Jefferson završava preambulu iznošenjem svih povreda koje je engleski kralj počinio.

No upravo u dijelu u kojem se navode povrede Thomas Jefferson je unio svoja razmišljanja. Ako usporedimo konačnu verziju Deklaracije neovisnosti koju je konačnu verziju prepravio Kongres¹² te Jeffersonov originalni nacrt primijetiti ćemo da u konačnoj verziji nedostaje cijeli jedan paragraf koji se tiče trgovinom robljem.¹³ Naime Jefferson je u listi pritužbi također osudio engleskog kralja za porobljavanje te transport robova u Novi svijet te ignoriranje zahtjeva kolonista za ograničavanjem i ukidanjem trgovine robljem. Potom ga je optužio za poticanje pobune robova protiv kolonista u sjevernoj Americi. Ne možemo sa sigurnošću znati zašto je kongres odlučio izbrisati cijeli taj paragraf o trgovini robljem no s obzirom koliko je ekonomija juga SAD-a ovisila o radnoj snazi robova te samom činjenicom da je ropstvo u to vrijeme bilo opće društveno prihvaćeno možemo pretpostaviti da je problem ropstva bio još u preranoj fazi za rješavanje. Naime ropstvo je u SAD-u opstalo sve do 1865.g kada je tek pobjedom sjevera u građanskom ratu isto ukinuto.

U dijelu posvećenom pritužbi na zadiranje britanskog parlamenta u prava kolonista objašnjeno je da su američki kolonisti kolonizirali sjeverno američki kontinent bez podrške Velike Britanije te da su oni samo zbog zajedničkog porijekla prihvatili vlast zajedničkog (engleskog) kralja, ali ne i vlast parlamenta. Pritom je navedeno kako su kolonisti više puta pokušali upozoriti parlament na činjenicu da parlament nema ovlasti nad kolonijama te višestrukim pokušajima parlamenta nad uspostavljanjem vlasti nad kolonijama. Nadalje se osuđuje parlament zbog činjenice da je poslao ne samo britansku vojsku nego i strane plaćenike kako bi ugušio pobunu u kolonijama. Na

¹² Konačna verzija Deklaracije koju je Kongres prepravio: <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript>, Posjećeno 21.03.2024.g

¹³ „Vodio je okrutan rat protiv same ljudske prirode, pritom oskrnuvši najsvetija prava na život i slobodu ljudi koji ga nisu nikad uvrijedili, zarobljavajući i noseći ih u ropstvo na drugu hemisferu ili uzrokujući njihovu bijednu smrt u transportu. Ovo piratsko ratovanje, sramotan čin sila **nevjernika** je ratovanje KRŠĆANSKOG kralja Britanije. Odlučan da održava otvoreno tržište gdje ljudi mogu biti kupljeni i prodavani, on je izrazio svoje stajalište za potiskivanjem svakog zakonodavnog pokušaja za zabranjivanjem ili ograničavanjem ove odvratne trgovine, pretvarajući se da do te skupine horora nije nikad došlo, sad huška te iste ljude da se late oružja i ustanu protiv nas, kako bi im otkupio slobodu koju im je uskratio, ubijajući ljude kojima ih je nametnuo; tako plaćajući za prijašnje zločine počinjene protiv sloboda jednih ljudi, sa zločinima na koje ih potiče da ih čine protiv **života** drugih.“- Prijevod autora, Izvor: <https://www.loc.gov/exhibits/declara/ruffdrft.html>, Posjećeno 21.03.2024.g

samom kraju paragrafa izjavljena je želja kolonista za odvajanjem te osnivanjem zasebne države koja će sama stremiti „slavi i sreći“ te konačno „zbogom“.

Konačno u zaključku je navedena odluka predstavnika kongresa SAD-a o odbacivanju i odricanju lojalnosti i podvrgnutosti kralju Velike Britanije te njegovim podanicima te raskidanju svih političkih veza sa britanskim narodom i njegovim parlamentom. Nadalje navodi se proglašenje kolonijama slobodnim i neovisnim državama koje imaju samostalnu ovlast vođenja ratova, sklapanja mira i saveza, uspostavljanju trgovinskih veza kao i drugih akata koje svaka neovisna država može. Zadnjom rečenicom u deklaraciji se predstavnici kongresa zaklinju jedni drugima svojim životom, srećom i čašću.

4. OSOBNOSTI ČLANOVA ODBORA I NJIHOV DOPRINOS DEKLARACIJI

Naime svaki pravni dokument ima svojeg autora i donesen je sa točno određenom svrhom. Pripadnici Odbora petorice pisanjem Deklaracije u nju su unijeli dio svoje osobnosti. Vanjska manifestacija toga je u samom odabiru riječi. Njihova osobnost je određena sredinom u kojoj su rođeni/odrasli, školovali se te utjecaj njihovih mentora. Već je ranije spomenut povijesni kontekst to jest ozračje u kojem je Deklaracija donesena te na kraju je objašnjena ustvari potreba da se ista uopće donese. Krenut ćemo od Thomas Jeffersona njega jer je ipak on najpoznatiji pripadnik Odbora petorice te vjerojatno velikoj većini ljudi prva asocijacija na Deklaraciju. Potom se ističe Benjamin Franklin veliki izumitelj i diplomat koji je impresionirao znanstvenu zajednicu te francusku javnost svojom pojavom.¹⁴ Slijedi John Adams, rječiti puritanac iznimno visokog socijalnog statusa i respekta u društvu. Bio je poznat i po vještoj govorničkoj sposobnosti te racionalnim argumentiranju svojeg stajališta. Među kolegama u Kongresu je između ostalog bio poznat kao radoholičar jer je istovremeno bio u najviše odbora. Zatim Roger Sherman, još jedan, konzervativan i strogo odgojeni puritanac. „Čovjek koji u životu nije nikada ništa glupo rekao“ kako je Thomas Jefferson za njega rekao.¹⁵ Skroman, pouzdan, šutljiv i discipliniran su epiteti koji mu se mogu pripisati. Konačno Robert R. Livingston, obrazovan mladić iz bogate obitelji te kancelar New Yorka.

¹⁴ O njegovim dostignućima nam govori i činjenica da se upravo njegov lik nalazi na novčanici od stotinu dolara. Izvor: Paul, Heike. "American Independence and the Myth of the Founding Fathers." *The Myths That Made America: An Introduction to American Studies*, Transcript Verlag, 2014, str. 201, Posjećeno 03.04.2024.g

¹⁵ „Boyd, Julian P. "Roger Sherman: Portrait of a Cordwainer Statesman." *The New England Quarterly*, vol. 5, no. 2, 1932, str. 221, JSTOR, Preuzeto 02.04.2024.g

4. 1. Thomas Jefferson

Thomas Jefferson je rođen 13. travnja 1743. godine u Shadwellu (današnji Albemarle u Virginiji) kao treće od desetero djece. Sa 9 godina je kod svećenika Williama Douglasa počeo učiti latinski, grčki i francuski. Od rane dobi je pokazao interes za rimskom i grčkom književnošću. Sa 17 godina je upisao William and Mary koledž u Williamsburgu glavnom gradu Virginije. Sam fakultet je bio religioznog karaktera pod kontrolom Church of Englanda te je bio dosta ideološki podijeljen s obzirom da je trebao služiti potrebe sekularnog društva, a istovremeno svoju primarnu religioznu zadaću. Upisao je smjer filozofije na kojem su predavala samo dva profesora gdje je učio logiku, fiziku, etiku i matematiku. Matematiku mu je predavao William Small of Scotland.

William Small je bio njegov najznačajniji mentor čiji su stavovi jako utjecali na razvoj Jeffersonovog duha. On je bio više od mentora i s njim se Jefferson svakodnevno družio te nam to služi kao pokazatelj koliko je bio blizak njihov odnos. Nadalje Jefferson tvrdi da je od njega stekao prve poglede na važnost širenja znanosti.¹⁶ Small je bio jedini nesvećenik na fakultetu i bio je pripadnik Birminghamskog znanstvenog kruga¹⁷. Njegova učenja su bila racionalna i znanstvena više nego religiozna pa ga je Thomas Jefferson opisao kao: „čovjek dubokoumnog poznavanja većine najkorisnijih grana znanosti, talentiran za komunikaciju, ispravne i gospodske manire i velikog i liberalnog uma.¹⁸ S obzirom da je jedini drugi profesor na koledžu bio otpušten Small mu je predavao ne samo matematiku, prirodnu filozofiju, prirodnu povijest nego i logiku, etiku, retoriku i krasopis. Jefferson je ostao s njime u kontaktu i nakon završenog fakulteta. Upravo je Small taj koji je imao divovski utjecaj na kreiranje Jeffersonove osobnosti i mentaliteta

¹⁶ Jefferson je više puta izjavljivao svoju ljubav prema znanosti i umjetnosti.

¹⁷ Originalni naziv : „*The Lunar society*“ je bio znanstveni klub u kojem su bili jedni od najvećih umova 18. stoljeća, neki od poznatijih članova kluba su: James Watt (izumitelj parnog stroja), Erasmus Darwin (djed Charlesa Darwina, izumitelj i botaničar), William Murdoch (izumitelj plinske svjetiljke) i dr.

¹⁸ Peterson D. Merrill, „*Thomas Jefferson and the new nation*“, Oxford University press, New York, 1970.g, str. 13

intelektualca. Osim što ga je poticao u učenju Small je iskoristio svoja poznanstva kako bi Jeffersonu omogućio daljnje obrazovanje.

1763. godine je upisao pravo na već mu poznatom William and Mary koledžu. Iako je studirao pravo nije bio ljubitelj istog. „Mračno i tmurno učenje, pravo se nije podudaralo sa njegovom veselom naravi. Pravo nije bila njegova strast već tek profesija od koje je živio.“¹⁹ Ako su mjerenja historiometrije točna (tehnika mjerenja kvocijenta inteligencije povijesnih ličnosti) imao je IQ oko 150 (iste razine kao Galileo, Handel, Michelangelo).²⁰ Svojeg novog mentora Georgea Wythea je upoznao preko William Smalla.

George Wythe je proučavao englesko i rimsko pravo te je imao interes prema klasičnim jezicima i književnosti. Jeffersonov studij prava je trajao 5 godina. A studirao je pravo proučavajući povijest čovječanstva. Jefferson je Wythea stalno hvalio za integritet, velikodušnost, domoljublje, ljubav za slobodom. Nazvao ga je : „*the Cato of his country without the avarice of the Roman*“²¹. Wythe je bio među potpisnicima Deklaracije neovisnosti.

Posljedni Jeffersonov mentor je bio **Francis Fauquier**- Kraljevski guverner (*Royal governor*) kojeg Jefferson opisuje kao „najsposobnijeg čovjeka koji je ikad bio na toj funkciji.“²² Small, Wyte i Fauquier su bili prijatelji te su redovito za večerom vodili racionalne i filozofske rasprave. Jefferson tvrdi da nikada u cijelom životu nije slušao toliko dobre, racionalne i filozofske rasprave kao što ih je slušao za njihovim stolom.²³ Fauquier je bio fan mode i raskoši. Bio je sklon zabavama te je kao takav utjecao na stil života kolonista („*trend setter*“). Bavio se znanošću, sponzorirao umjetnost i glazbu, te je potaknuo sklonost stanovnika francuskoj literaturi i filozofiji. Imao je svoj glazbeni ansambl u kojem je i Jefferson svirao. Bio je kockar, ali to je porok koji Jefferson nije preuzeo.

¹⁹ Peterson, „*Thomas Jefferson and the new nation*“, str. 13

²⁰ Peterson, „*Thomas Jefferson and the new nation*“, str. 13

²¹ Cato svoje države bez pohlepe Rimljana-
http://lawlibrary.wm.edu/wythepedia/index.php/Wythe_Monument#Page_46, Posjećeno 25.03.2024.g

²² „*ablest man ever to fill that chair*“- <https://www.monticello.org/research-education/thomas-jefferson-encyclopedia/william-small/>, Posjećeno 25.03.2024.g

²³ <https://founders.archives.gov/documents/Jefferson/03-08-02-0167>, Posjećeno 25.03.2024.

Small, Wythe i Fauquier su tvorili jezgru Jeffersonovog obrazovanja. Jefferson je od Smalla učio matematiku, prirodne znanosti, modernu filozofiju i i od njega je razvio ljubav prema znanstvenom racionalizmu. Od Wythe je Jefferson učio o antičkom svijetu i humanom pristupu pravu. Fauquier (kosmopolit, „man of the world“) je pak Jeffersona učio manirama, ukusu i senzibilitetu kroz mane i vrline. Thomas Jefferson je dakle od svojih mentora dobio odlično široko multidisciplinarno obrazovanje te je stoga nazvao Williamsburg najboljom školom manira i morala koja je ikad postojala u Americi.²⁴

Uistinu uz ove mentore nije ni čudo da je Thomas Jefferson smatran najpismenijim i najelokventnijim *founding fatherom* te je upravo zbog toga izabran za glavnog autora deklaracije. Deklaracija neovisnosti nije bila samo odraz njegove osobnosti i razmišljanja nego i njegovih mentora koji su posredno djelovali preko njega.

Na imanju koje je naslijedio od svojeg oca je sagradio kuću te je imanje nazvao *Monticello*. Pri tome je samostalno dizajnirao kuću inspirirajući se talijanskim piscem Andreom Palladiom i njegovom djelom „*Four Books of Architecture*“. Imanje je bilo na visoravni okruženo prirodom, šumama te iznad oblaka. Ponosio se činjenicom da se oblaci, oluje, tuča, snijeg i grmljavina stvaraju njemu pod nogama.²⁵ Sama činjenica da je uživao u osjećaju nadmoći nad silama prirode nam govori nešto i o taštini njegovog karaktera.

U analizi samog tekst Deklaracije prvo što upada u oči, osim jako izraženog stilskog elokventnog pisanja, je činjenica da je originalni Jeffersonov tekst izmijenjen od strane Kongresa na način da je cijeli odjeljak o ropstvu izbačen.²⁶ Thomas Jefferson kao potomak poljoprivrednika robovlasnika je naslijedio oko 40 robova pa je bio dobro upoznat s tom problematikom. Jefferson

²⁴ <https://www.colonialwilliamsburg.org/explore/nation-builders/thomas-jefferson/>, Posjećeno 05.04.2024.g

²⁵ Peterson, „*Thomas Jefferson and the new nation*“, str. 24

²⁶ „Vodio je okrutan rat protiv same ljudske prirode, pritom oskrnuvši najsvetija prava na život i slobodu ljudi koji ga nisu nikad uvrijedili, zarobljavajući i noseći ih u ropstvo na drugu hemisferu ili uzrokujući njihovu bijednu smrt u transportu. Ovo piratsko ratovanje, sramotan čin sila **nevjernika** je ratovanje KRŠĆANSKOG kralja Britanije. Odlučan da održava otvoreno tržište gdje ljudi mogu biti kupljeni i prodavani, on je izrazio svoje stajalište za potiskivanjem svakog zakonodavnog pokušaja za zabranjivanjem ili ograničavanjem ove odvratne trgovine, pretvarajući se da do te skupine horora nije nikad došlo, sad huška te iste ljude da se late oružja i ustanu protiv nas, kako bi im otkupio slobodu koju im je uskratilo, ubijajući ljude kojima ih je nametnuo; tako plaćajući za prijašnje zločine počinjene protiv sloboda jednih ljudi, sa zločinima na koje ih potiče da ih čine protiv **života** drugih“.- Prijevod autora, izvor: <https://www.loc.gov/exhibits/declara/ruffdrft.html>, Posjećeno 25.03.2024.g

je smatrao da se ropstvo u SAD-u mora kad tada ukinuti jer je dugoročno neodrživo. Smatrao je da će u slučaju da ne dođe do emancipacije i preseljenja robova, u SAD-u izbiti građanski rat (što se pokazalo točnim), ali istovremeno je smatrao da nije rješenje osloboditi robove i pustiti ih da žive na teritoriju SAD-a. U svojem pismu upućenom George Tuckeru je o ropstvu izjavio: „Ako se nešto ne poduzme i to uskoro, biti ćemo ubojice vlastite djece.“²⁷ Zagovarao je zabranu trgovine to jest daljnjeg uvoza robova u SAD, emancipaciju robova te njihovo preseljenje bilo na Haiti, Afriku ili Karipsko otočje. Njegovim riječima održavanje ropstva je kao da „držimo vuka za uho, ne možemo ga držati, niti sigurno pustiti“.²⁸ No Thomas Jefferson nije pisao o ropstvu samo u Deklaraciji neovisnosti. Njegova zabrinutost za problem koji predstavlja se očitovala u tome da je 1778. g je napisao nacrt zakona koji bi zabranio uvoz robova u Virginiju (no nažalost isti nije u cijelosti prihvaćen). 1784. godine je predložio pravilnik koji bi zabranio ropstvo u sjeverozapadnim teritorijima. Ipak, na kraju, iako se protivio ropstvu, istovremeno je smatrao da kraj ropstva mora doći od strane volje naroda demokratskim putem. Smatrao je da će do kraja ropstva doći i mora doći postepeno prvo sa slabljenjem ropstva uvođenjem zabrane uvoza i izvoza ropstva, zatim prijelazom poljoprivrednika na uzgoj usjeva koji ne zahtijevaju robovsku radnu snagu (pšenica, masline, grožđe itd.). Kada je postao predsjednik SAD-a 1807. godine je donio *Act prohibiting Importation of Slaves* kojim je zakonski zabranio uvoz robova na teritorij SAD-a.

Ako bolje proučimo paragraf koji se tiče ropstva primijetiti ćemo nešto zanimljivo. Naime u prvoj rečenici koja glasi: „Vodio je okrutan rat protiv same ljudske prirode, pritom oskvrnuvši najsvetija prava na život i slobodu ljudi koji ga nisu nikad uvrijedili, zarobljavajući i noseći ih u ropstvo na drugu hemisferu ili uzrokujući njihovu bijednu smrt u transportu. Ovo piratsko ratovanje, sramotan čin sila nevjernika je ratovanje KRŠĆANSKOG kralja Britanije“ primijetiti ćemo korištenje riječi „najsvetija“ te da je riječ „nevjernika“ poboldana, a riječ „kršćanskog“ pisana sa svim velikim slovima. Postavlja se pitanje zašto su baš te riječi naglašene? Dakle Jefferson je prozvaao engleskog kralja za ropstvo i kršenje kršćanskih načela i tu se osjeća priličan gnjev u tonu.

²⁷ Freehling, William W. “The Founding Fathers and Slavery.” *The American Historical Review*, vol. 77, no. 1, 1972, str. 93, Preuzeto 02.04.2024.g

Iz navedenog prilično je jasno koliko je Jeffersonu značio taj paragraf o ropstvu. Nažalost kongres ga je izbacio iz konačne verzije Deklaracije te je sam Jefferson protestirao zbog toga. U svojim pismima upućenim James Madisonu (1823. godine) se žalio da je čak i Benjamin Franklin primijetio da je pisao pod oštrom kritikom kongresa. Prilikom pisanja Deklaracije Thomas Jefferson je radio izmjene pojedinih dijelova deklaracije te su mu u tome pomogli Benjamin Franklin i John Adams.

Thomas Jefferson nije nikada javno govorio o svojim religioznim uvjerenjima, ali je zato javno zagovarao razdvajanje Crkve i države u svojem pismu Danbury Baptist Associationu 1802.²⁹ No kada uzmemo u obzir da isto tako za nijednog od njegova tri mentora (a to su William Small, George Wythe, Francis Fauquier) nam nisu poznata njihova religiozna uvjerenja, to jest ne postoje povijesni izvori o njihovim uvjerenjima te da su oni bili svi prosvjetitelji čija filozofija zagovora razum, racionalizam i individualizam te skepticizam prema starijim religijskim dogmama. Iz navedenoga ne možemo donijeti sud o Jeffersonovim religijskim uvjerenjima, ali znamo da je bio pobornik ideje sekularne države.

Originalni Jeffersonov nacrt Deklaracije neovisnosti je gotovo poetično svaljivao dio krivice na parlament.³⁰ Kongres naravno nije bio zainteresiran da službeni dokument koji je prije svega trebao biti politička izjava cijelom svijetu bude dramaturgizirani uradak koji je do tada nepoznati

²⁸ <https://www.monticello.org/thomas-jefferson/jefferson-slavery/jefferson-s-attitudes-toward-slavery/>, Posjećeno 26.03.2024. g

²⁹ <https://www.loc.gov/loc/lcib/9806/danpre.html>, Posjećeno 31.03.2024.g

³⁰ „Niti smo tražili pažnju naše Britanske braće. Upozoravali smo ih neprestano na pokušaje njihovog zakonodavstva za proširenjem jurisdikcije nad našim državama. Podsjetili smo ih na okolnosti naše emigracije i naseljavanja ovdje, koja ne zaslužuju tako jake pretenzije, da je to postignuto našom krvlju i našim bogatstvom, bez pomoći bogatstva ili moći Velike Britanije: da u stvaranju naših više vrsta vlade smo priznali jednog zajedničkog kralja, tako postavljajući temelje našoj trajnoj zadruzi i prijateljstva s njima, ali predaja njihovom parlamentu nije bio dio našeg stava, niti u ideji, ako ćemo vjerovati povijesti: apelirali smo njihovom osjećaju prirodne pravde i velikodušnosti, kao i vezama našeg zajedničke rodbine da prekinu te uzurpacije koje će vjerojatno uzrokovati kraj našoj korespondenciji i povezanosti. I oni su se oglušili na glas pravde i zajedničkih predaka i kada su imali prilike, regularnim pravilima svojih zakona, mičući ih iz svojih vijeća, uznemirivače naše harmonije, oni su ih slobodnim izborima ponovno postavili na pozicije vlasti. Upravo u ovo vrijeme dopuštaju svojem glavnom magistratu da šalje ne samo vojnike naše zajedničke krvi, nego Škotske i strane plaćenike da nas napadnu i potope u krvlju. Ove činjenice su bile konačni udarac agonizirajućeg stanja, i muški duh nas primora da se odrekemo trajno ove bezosjećajne braće. Moramo se potruditi zaboraviti našu bivšu ljubav prema njima, i držati ih kao što držimo i ostatak čovječanstva, neprijatelji u ratu, u miru prijatelji. Mogli smo biti slobodni i veliki narodi zajedno; ali veličanstvenost komunikacije i slobode se čini ispod njihove časti. Neka tako bude, tako će i biti: put ka slavi i sreći je i nama otvoren; penjat ćemo se po njemu u odvojenoj državi, i pristati na potrebu koja će izraziti naš trajni zbogom.“

33-godišnjak napisao. Konačna verzija koju je kongres objavio je dakako bila puno drugačijeg, blažeg, diplomatskog tona te su izbačeni dijelovi koji prozivaju parlament za podizanje „vojske plaćenika i Škota“ te nepotrebna gotovo sladunjava izdramatizirana namjera za osamostaljenjem za koju jednostavno nema mjesta u tako važnom dokumentu. Naravno da je izbacivanje djela gdje se spominju Škoti zasigurno bilo i političke naravi jer cilj kongresa je bio stjecati nove saveznike, a ne odbijati potencijalne, a da ne spominjemo činjenicu da je na području trinaest kolonija živio popriličan broj Škota.³¹ No Thomas Jefferson ni lokalnom Indijanskom stanovništvu nije ostao dužan. Naime u originalnom nacrtu je optužio kralja za dovođenje „Indijanskih nemilosrdnih divljaka“ u rat protiv kolonista³². Naravno da je kongres i taj dio izostavio iz konačne verzije jer unatoč Jeffersonovoj izjavi nije istina da su Indijanci isključivo podržavali Veliku Britaniju u ratu protiv trinaest kolonija nego je podrška raznim stranama zavisila od plemena do plemena. Neka plemena su podržavala Veliku Britaniju zbog obećanja zaštite njihove zemlje u zamjenu za podršku s druge strane neka plemena su podržavala SAD zbog neslaganja s kolonijalnim politikama (iako je većina podržavala Veliku Britaniju).³³ Dakako da je bilo u interesu kongresa što više plemena pridobiti na svoju stranu.

³¹ „Niti smo tražili pažnju naše Britanske braće. Upozorili smo ih opet i opet na pokušaje njihovog zakonodavstva na okolnosti naše emigracije i naseljavanja ovdje. Apelirali smo na njihovu prirodnu pravdu i velikodušnost, i prizvali smo naše zajedničke veze srodstva da se prekinu te uzurpacije, koje, bi neizbježno prekinule naše veze i korespondenciju. Oni su također bili gluhi na glas pravde i zajedničkih predaka. Moramo stoga, prihvatiti nužnost, koja denuncira naše odvajanje i držati, kao što držimo i ostatak čovječanstva, neprijateljima u ratu, u miru prijateljima“-izmijenjena konačna verzija Deklaracije neovisnosti.

³² „uhvatio se pothvata dovođenja stanovnika naših granica nemilosrdnih Indijanskih divljaka, čije poznato pravilo ratovanja je neselektivno uništenje (ljudi) svih doba, spolova i stanja postojanja“- prijevod autora, izvor: <https://www.loc.gov/exhibits/declara/ruffdrft.html>, Posjećeno 02.04.204.

IZVOR: <https://www.loc.gov/exhibits/declara/ruffdrft.html>, Posjećeno 23.03.2024.g

³³ <https://www.amrevmuseum.org/big-idea-5-native-american-soldiers-and-scouts>, Posjećeno 23.03.2024.g

4. 2. Benjamin Franklin

Benjamin Franklin je rođen 17. siječnja 1706. godine u Bostonu, Massachusettsu. Iako si njegov otac nije mogao priuštiti da ga šalje na školovanje, od najranije dobi je volio čitati te ga je stoga otac postavio za šegрта Benjaminovom starijem bratu Jamesu koji je vodio tiskaru. Za vrijeme rada u tiskari Franklin se okušao u pisanju te je (kako bi zaobišao zabranu svojeg starije brata da objavljuje u novinama) slao pisma u tiskaru pod pseudonimom. Iako su ta pisma postigla veliki uspjeh u javnosti njegov brat nije s naklonom gledao na Benjamina kada je saznao da je on autor tih pisama. Njegova ljubomora je dosegla neizdrživu razinu kada je James uhićen zbog kritika svećenstva, a Benjamin je u međuvremenu uspješno samostalno vodio tiskaru. S obzirom da je ta ljubomora s Jamesovim povratkom prerasla u nasilje mladi Benjamin Franklin je pobjegao prvo u New York, a kasnije u Philadelphiju gdje se zaposlio u tiskari. Guverner Pennsylvanie je bio toliko impresioniran njegovim radom da mu je ponudio pomoć oko otvaranja vlastite tiskare pod uvjetom da ode u London kako bi kupio tiskarske strojeve (obećanje koje guverner nije nikad ispunio) te je s toga Franklin proveo nekoliko mjeseci u Londonu. Kad se vratio iz Londona radio je za lokalnog tiskara te je shvatio da je bolje radio posao od samog tiskara stoga je pozajmio novac kako bi otvorio svoju tiskaru koja je uspješno poslovala. 1729. kupio je novine „*The Pennsylvania Gazette*“ za koje je i pisao pod raznim pseudonimima. Ubrzo su njegove novine postale najpopularnije novine u svim kolonijama. 1730. g Franklin je oženio Deborah-u Read. Njegova žena je vodila njihov dućan mješovitom robom, a Benjamin je vodio njihovu i tiskaru i knjižaru. Svojom poduzetnošću Benjamin Franklin je prikupio dovoljno novčanih sredstava kako bi pomogao svojoj zajednici. U periodu od 1730. do 1750-h godina Franklin je između ostaloga: osnovao prvu knjižnicu s pretplatnim modelom u SAD-u, lansirao projekte za javnu rasvjetu, sudjelovao u ekologiji, pomogao je u osnivanju Američkog filozofskog društva, formirao je skupinu koja je osnovala Pennsylvanijsku bolnicu, organizirao je Philadelphijino vatrogasno društvo te je također sudjelovao u osnivanju osiguravajućeg društva Philadelphije za zaštitu od požara. Ali je bio najpoznatiji po svojim izumima. Naime izumio je Franklinovu peć koja je omogućila efikasnije grijanje kuća, peraje te bifokalne naočale.³⁴

³⁴ <https://www.ushistory.org/franklin/info/index.htm>, Posjećeno 27.03.2024.g

Ipak postignuće po kojem je Benjamin Franklin najpoznatiji je njegov eksperiment sa zmajem u oluji zahvaljujući kojem je dokazao da su munje pražnjenje elektriciteta. Taj eksperiment ga je proslavio u znanstvenim krugovima diljem Europe te je rezultirao izumom gromobrana.³⁵

Nažalost povjesničarima zbog nedostatka izvora nisu poznate sve točne izmjene Deklaracije no ono što znamo je da je Benjamin Franklin izmijenio frazu „potope u krvlju“ sa „uništiti nas“. Na odgovor zašto je Franklin imao problema sa dotičnom frazom nam može dati činjenica da je on tokom života obnašao funkciju diplomata kolonija. Naime nekoliko ključnih događaja iz njegova života nam može više reći o tome kakva je on bio osoba. Prvo sjetimo se da ga je vlastiti brat fizički napao te redovito premlaćivao iz čiste ljubomore, a on umjesto da mu se suprotstavi je pobjegao od kuće (što je u to vrijeme bilo kažnjivo). Drugo obnašao je funkciju diplomata kolonija Velikoj Britaniji neposredno nakon Bostonske čajanke. Naime Benjamin Franklin se strogo protivio akcijama kao što je bila Bostonska čajanka jer se nadao diplomatskom mirnom rješenju spora između kolonija i Velike Britanije. Išao je toliko daleko da je bio spreman sam nadoknaditi štetu prouzročenu East India trading companyu. Kada je stigao na saslušanje pred *Privy Councilom*³⁶ u Whitehallu, Londonu dočekan je kao poticatelj pobune i nemira u kolonijama. Tadašnji *Solicitor General*³⁷ Alexander Wedderburn je umjesto da sasluša Franklina proveo gotovo sat vremena napadajući njegov karakter te ga omalovažavao pred uglednom skupinom uzvanika. Cijelo to vrijeme Franklin je bez riječi šuteći trpio uvrede te je nakon završetka „ispitivanja“ odbio komentirati te se povukao iz dvorane.³⁸ Kada uzmemo u obzir da su ga Francuzi opisivali kao skromnog gospodina te da je uspio osigurati vojni savez sa Francuskom (koji je bio ključan za pobjedu SAD-a u revolucionarnom ratu) možemo izvući zaključak da je Benjamin Franklin bio osoba miroljubive prirode i diplomatskog karaktera te je

³⁵ Iako je Benjamin Franklin bio član odbora petorice te je lektorirao samu Deklaraciju njegova najveća uloga je bila u pridobivanju Francuske kao saveznika u ratu za neovisnost. Naime Benjamin Franklin je bio prvi američki ambasador uopće pa je stoga bio u Londonu (pokušaj diplomatskog rješavanja spora s Velikom Britanijom je propao) te kasnije u Francuskoj. Kada je stigao u Paris 1777. godine nije bio ni svjestan svoje popularnosti među i plemstvom i običnim stanovništvom. Njegova reputacija kao „čovjeka koji je ukrotio munju“ ga je prestigla te su Francuzi izrađivali medaljone i slične nakite s njegovim djelom. Nedvojbeno je da je njegova popularnost kao i prva vojna pobjeda kolonista nad Britanijom u bitci kod Saratoge igrala ulogu u uspješnim pregovorima kojima je 1778. sklopljen vojni savez Francuske i SAD-a, a sama podrška Francuske je bila ključna u ratu s obzirom da je preko 90% baruta kojeg su SAD koristile bio uvezen iz Francuske.

³⁶ *Privy Council* je tijelo koje savjetuje glavaru države (kralja).

³⁷ *Solicitor General* je pravni zastupnik krune.

³⁸ <https://www.loc.gov/exhibits/franklin/franklin-break.html>, Posjećeno 03.04.2024.g

jasno da je htio izbjeći nepotrebna agresivna dramatiziranja u dokumentu takve važnosti kao što je Deklaracija neovisnosti. Uzmimo u obzir i činjenicu da je Benjamin Franklin u vrijeme pisanja Deklaracije imao 70 godina života te nam je sada još više jasna njegova staloženost i mudrost

4. 3. JOHN ADAMS

John Adams je rođen 30. listopada 1735. godine u Braintreeu (današnji Quincy) u Massachusettsu kao najstarije od troje djece Johna Adamsa starijeg i Susanne Boylston. Njegov otac je bio religiozan, poljoprivrednik, zemljoposjednik ali se i školovao na Harvardu. Njegova želja je bila da se njegov sin također školuje na Harvardu te da postane svećenik. Stoga je mladi John Adams započeo svoje školovanje u dobi od 6 godina u privatnoj školi. Kasnije ga je otac upisao u školu latinskog kod učitelja Josepha Cleverlyja. Naime za razliku od Thomas Jeffersona i Benjamin Fraklina koji su od svoje najranije dobi pokazivali veliku ljubav prema čitanju i knjigama John Adams je pak bio potpuna suprotnost za što je krivio ni manje ni više nego svojeg učitelja Cleverlyja.³⁹ Sa petnaest godina je upisao Harvard. Za Adamsa je obrazovanje bila više nužnost nego strast te je predano učio pod **Edwardom Holyokom**, predsjednikom Harvarda. Smatrano je da je Edward Holyok „opasan liberal“ a za ondašnje poimanje čak na granici s radikalizmom. Na jednom predavanju je izjavio kako sva vlast proizlazi od ljudi, s obzirom da su ljudi ti od kojih je proizašla vlast tada bi oni trebali i moći odabrati kada ju žele promijeniti. Takva razmišljanja su se protivila religioznom učenju ali su se polako utisnula u njegovo razmišljanje. Naime Adams u pismu svojim roditeljima (za vrijeme studija) je izrazio sumnje u školovanje za svećenika potaknut incidentom u kojem je lokalni svećenik bio optužen za

³⁹ John Adams je bio uvjeren da je htio biti poljoprivrednik po uzoru na svojeg oca te je kasnije u životu ispričao anegdotu kako je ipak na kraju odustao od te ideje te odlučio postati pravnik. Adams je pričao o tome da je od samog početka mrzio učiti latinsku gramatiku jer je bila dosadna, a da ga je istovremeno njegov otac htio žarko poslati na studij. Učio je gramatiku dok mu ista nije dojadila te je rekao svojem ocu da ne može više učiti te je tražio da ga uposli drugačije. Iako je to predstavljalo protivljenje očevim željama njegov otac nije uopće burno reagirao te mu je smireno rekao da ako mu se baš tako jako ne sviđa učenje latinskog da na njegovoj njivi treba iskopati kanal pa da može to probati i ostaviti latinski po strani. Mladi John Adams je bio oduševljen s novim zadatkom te je prionuo poslu, ali je već nakon dva dana kopanja shvatio da je kopanje napornije od učenja latinskog te je to ponizno priznao svojem ocu i na njegovo oduševljenje najavio da će se vratiti svojem školovanju.- Donovan Frank, „*The John Adams papers*“ - New York City, The Cornwall Press, Inc., 1965.g Cornwall str. 2

nemoralno ponašanje. Primijetio je prisutnost dogmatizma i netrpeljivosti u svećenstvu te ga je to potaknulo na potragu za drugom profesijom. U dobi od 19 godina se zaposlio kao učitelj latinskog u školi u Worcesteru. U to vrijeme je živio sa doktorom koji je imao popriličnu knjižnicu. Čitajući knjige u slobodno vrijeme sve više ga je privlačilo pravo te je čak posjećivao sudove gdje je slušao poznate suce među kojima i suca **Jamesa Putnama**, kojega je zamolio da ga poučava pravo. Nakon dvije godine učenja pod sucem Putnamom, John Adams je postao pravnik. Kroz život ga je progonio paradoks da je promovirao slobodnu misao, a istovremeno bio vjieran učenjima puritanizma. Do 1761. g John Adams je priznat kao jedini pravnik u svojem rodnom gradu Braintreeu te je bivao sve više uključen u rad lokalne zajednice.

Odskočna daska njegove karijere je bilo njegovo djelo *A dissertation on the Canon and the Feudal law* kojeg je objavio u vrijeme donošenja *Stamp act-a* što je privuklo pažnju patriota.⁴⁰ Naime u svom djelu Adams je naveo da su dva najveća sustava tiranije na ljudskim umom feudalni zakoni te katolička crkva. Tvrdio je da su oba entiteta kroz duge periode nastojala običnom čovjeku oteti znanje o pravima i povredama prava te moć za isticati prava te ukinuti povrede. Prema njemu Bog je uzdignuo šampione koji su započeli i proveli reformaciju. Adams je prikazao puritance kao vođe pa i jedine borce protiv tiranije. Tvrdio je da je oblik vladavine u kolonijama u opoziciji kanonskim i feudalnim sustavima.⁴¹

Kada je *Stamp Act* donesen Adams je sazvao gradsku skupštinu u Braintreeu gdje je instruirao gradskog izaslanika pred općim sudom na protivljenje aktu te je napisao upute. Tu je iznio svoje mišljenje o neoporezivanju bez predstavnštva („*no taxation without representation*“).⁴²

⁴⁰ Patrioti su bili kolonisti koji su se pobunili protiv vladavine Velike Britanije te su težili osamostaljenju kolonija. Nasuprot njih su postojali lojalisti koji su ostali odani Velikoj Britaniji te su se mnogi borili protiv patriota.

⁴¹ <https://founders.archives.gov/documents/Adams/06-01-02-0052-0004>, Posjećeno 29.03.2024.g

⁴² „*No taxation without representation*“ je bila fraza koja je opisivala mišljenje i gotovo dogmu patriota koji su se žalili engleskom kralju i parlamentu na činjenicu da su oporezivani, a da nisu imali svoje predstavnike u parlamentu. Patrioti su smatrali da nitko tko nema parlamentarno predstavnštvo ne može biti oporezivan. Pravno uporište je bio članak 12. *Magna Carta-e* iz 1215. godine koji navodi da se porezi ne mogu nametati bez javnog pristanka te engleski *Bill of Rights* iz 1689. koji navodi da se porezi ne mogu naplaćivati bez pristanka parlamenta a s obzirom da kolonisti nisu imali svoje predstavnike u parlamentu oni nisu mogli dati svoj pristanak. Izvori: Kurtović, Šefko, *Opća povijest prava i države*, Zagreb, 2005.g str.51
Kurtović, Š. *Hrestomatija opće povijesti prava i države*, I knjige, Zagreb, 2005.g, str. 281.

O karakteru Johna Adamsa nam govori i to da je pristao asistirati odvjetniku britanske straže koja je bila optužena za Bostonski masakr.⁴³ Naime britanski kapetan straže Preston se žalio da ga njegov odvjetnik Quincy vjerojatno neće htjeti zastupati osim ako mu Adams ne pristane asistirati. Adams je smatrao da mu je dužnost pomoći pošto je kapetan Preston smatrao da bez odvjetnika neće imati pošteno suđenje. Na suđenju Adams se pozvao na pravo na samoobranu te su kapetan Preston i šestero optuženih vojnika oslobođeni, a dvojica su osuđena za ubojstvo iz nehaja. „Činjenice su tvrdoglave stvari; i što god bile naše želje, naše sklonosti, ili nagoni naših strasti, one ne mogu promijeniti stanje činjenica i dokaza... (zakon) zapovijeda ono što je dobro i kažnjava ono što je zlo, bilo bogate ili siromašne, dobrostojeće, lošestojeće... S jedne strane (zakon) je nepokolebljiv usprkos vapajima i naricanju zatvorenika; s druge strane je gluh, gluh kao guja naspram galami naroda“-tim riječima je John Adams završio svoju obranu vojnika pred sudom.⁴⁴ Uspjeh ovog spora završio je velikom popularnošću Adamsa te je on uskoro izabran u *General court*.⁴⁵

Kao pripadnik *General Court*-a Adams je sudjelovao u radu kontinentalnog kongresa. Iako je u početku bio protiv osamostaljenja od Velike Britanije, sve veće uplitanje Britanije u poslove kolonija (posebice na činjenicu da je Britanija preuzela na sebe isplaćivanje plaća guverneru Massachusettsa te njegovim sucima umjesto lokalnog zakonodavstva) ga je potaknulo da promijeni svoje mišljenje te je 1772. godine postao veliki zagovornik osamostaljenja. Njegova uloga u stvaranju Deklaracije neovisnosti je bila od kritične važnosti s obzirom da je upravo John Adams osoba koja je organizirala odbor petorice.⁴⁶ Naime Thomas Jefferson je smatrao da bi John Adams zbog svojih velikih govorničkih sposobnosti te svoje velike angažiranosti u radu kongresa (bio je u čak 90 odbora, a predsjedavao sa njih 25) trebao biti glavni autor Deklaracije

⁴³ Bostonski masakr je incident koji se dogodio 3. svibnja 1770. u Bostonu. Krenuo je kao razmirica između britanskog vojnika i stanovnika Bostona. Verbalni sukob je prerastao u fizički te se oko vojnika okupila ljuta skupina. Britanski kapetan straže Preston je došao u pomoć vojniku sa grupom od 8 vojnika. Masa ljudi ih je počela gađati raznim objektima te je jedan od vojnika od siline udarca pao te zapucalo na gomilu. Iako nije dana zapovijed za otvaranjem vrata 8 vojnika je zapucalo u gomilu te usmrtilo troje, a ranilo osmero kolonista (od kojih je dvoje kasnije preminulo od posljedica ranjavanja).

⁴⁴ <https://www.mass.gov/guides/john-adams-architect-of-american-government>, Posjećeno 24.04.2024.g

⁴⁵ *General court* je bio niži dom zakonodavne vlasti Massachusettsa

⁴⁶ *The Declaration of Independence: the evolution of the text*- Library of Congress in association with the Thomas Jefferson Memorial Foundation

neovisnosti. No Adams je uvjerio odbor da bi Thomas Jefferson trebao biti glavni autor zbog njegovog iznimnog dara za elokventnim pisanjem. Također je smatrao da on sam nije dovoljno popularan u političkim krugovima, to jest da je tijekom svoje karijere stekao veliki broj neprijatelja. Kada je Thomas Jefferson završio pisanje teksta Deklaracije dao ga je na uvid i lektoriranje upravo John Adamsu te Benjaminu Franklinu. Lako je moguće da je to bilo zbog činjenice što je Jefferson bio najmlađi član Odbora petorice (imao je 33 godine u vrijeme pisanja Deklaracije).

Tijekom zasjedanja kongresa razvio je prijateljski odnos s Thomasom Jeffersonom te se divio njegovoj vještini pisanja i izražavanja. Iako je Thomas Jefferson isprva smatrao da bi John Adams trebao napisati Deklaraciju, Adams je uspio uvjeriti Odbor da bi Jefferson bio bolji pisac, a samog Jeffersona je uvjerio riječima: „Kao prvo ti si iz Virginije, a bilo bi dobro da izgleda kao da Virginijac vodi glavnu riječ. Drugo ja sam odvratn, nepovjerljiv i nepopularan. Ti si suprotnost. Treće, ti pišeš deset puta bolje od mene“.⁴⁷

No Adamsova uloga vezana za Deklaraciju neovisnosti ne staje ni ovdje. Naime kada je Jefferson predao tekst Deklaracije kongresu na raspravljanje ispostavilo se da su i u samom kongresu postojali protivnici Deklaracije koji su je žestoko napali. Sam Jefferson je inače bio poznat po tome da nije bio vješt govornik te da je bio stidljiv. Stoga on nije sudjelovao u njenoj obrani. Upravo zahvaljujući svojim velikim govorničkim sposobnostima (i dakako njegovoj odvjetničkoj profesiji) Adams je preuzeo ulogu glavnog zagovornika Deklaracije te ju je branio pred sudovima kritičara i političkih protivnika.

Thomas Jefferson i John Adams su nakon revolucionarnog rata imali složen odnos rivalstva i prijateljstva. Naime pripadali su suprotstavljenim političkim strankama (Jefferson je bio član demokratske-republikanske stranke koja se zalagala za veću autonomiju država unutar SAD-a, a John Adams Federalnoj stranci koja se zalagala za centralizaciju) te su bili protukandidati na predsjedničkim izborima. Jefferson je bio veliki zagovornik podrške Francuskoj revoluciji, a John Adams je postajao sve skeptičniji zbog nasilja (pogotovo javnih pogubljenja giljotinom) koje su određene radikalne frakcije unutar revolucije radile. To je uzrokovalo početak zahladnjivanja odnosa između dvojice nekadašnjih bliskih prijatelja. Njihovo rivalstvo je

⁴⁷ <https://founders.archives.gov/documents/Adams/99-02-02-7674->, Posjećeno 05.04.2024.

kulminiralo kada se Thomas Jefferson kandidirao za predsjednika 1800.g i pobijedio na izborima Johna Adamsa koji je bio dotadašnji predsjednik u utrci koja je bila prožeta osobnim napadima i širenjem lažnih glasina i napada na karakter. Zbog te svađe dvojica prijatelja nisu pričala punih 12 godina sve do 1812.g kada su preko zajedničkog poznanika stupili ponovno u kontakt te se preko pisama pomirili. Slijedećih 14 godina su razmijenili 158 pisama u kojima su pričali o privatnim stvarima, politici, filozofiji te se prisjetili svojih dana pisanja Deklaracije neovisnosti. Gotovo poetično na dan 50. obljetnice (4.srpnja 1826.godine) objave Deklaracije neovisnosti obojica su preminula prirodnom smrću. Thomas Jefferson je umro u jutarnjim satima, a John Adams svega pet sati kasnije. Ne znajući da je Jefferson preminuo ujutro (u vrijeme smrti bili su nekoliko stotina milja udaljeni) posljednje riječi Johna Adamsa su bile: „*Thomas Jefferson survives*“⁴⁸

4. 4. Roger Sherman

Roger Sherman je rođen 19. travnja 1721. u Newton, Massachusettsu kao drugo od sedmero djece roditelja William Shermana i Mehetabel Sherman. Njegov otac William je bio postolar koji ga je naučio postolarskom zanatu, upravljanjem trgovinom te poljoprivredi. Njegova obitelj bila je jedna od najstarijih puritanskih obitelji. Obitelj je redovito pohađala svetu misu u lokalnoj crkvi koju je vodio svećenik **Samuel Dunbar**.

Iako povjesničari nemaju konkretne dokaze o tome je li Samuel Dunbar mentorirao mladog Rogera Shermana smatraju da je upravo on imao veliki utjecaj na njegovo daljnje obrazovanje. Naime Samuel Dunbar je završio školu latinskog u Bostonu, diplomirao na *Harvardu* te zatim postao učitelj u školi latinskog te nastavio sa studijem teologije. Poznao je hebrejski, grčki i latinski. Opisan je kao osoba neustrašivog duha te je često pozivan na vijeća drugih crkava kako bi uspostavio red kada bi se crkva našla u problemima.⁴⁹

⁴⁸ „Thomas Jefferson živi“ - <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/john-adams/>, Posjećeno 04.04.2024.g

⁴⁹ Boutell Henry Lewis, „*The Life of Roger Sherman*“ Chicago, A. C. McCLURG AND COMPANY 1896.g, str. 19

Roger Sherman od svoje rane dobi običavao imati otvorenu knjigu na poslu kad god je imao slobodnog vremena.⁵⁰

Preselio se u *New Milford* 1743. godine gdje je živio njegov najstariji brat. Njegovo (neformalno) pravno obrazovanje je počelo kao vježbeništvo kod odvjetnika **Samuel S. Kimberlya**. 1745. je postao geodet *New Haven* područja. Bio je iznimno predan svojoj novoj funkciji te je pritom zaradio veliku svotu novaca. S obzirom na iskustva i znanja stečena tijekom deseto godišnje funkcije počeo se baviti trgovinom nekretninama. Od 1748. godine se počinje više uključivati u rad zajednice te je obnašao mnoge javne funkcije i bio biran u mnoge odbore vezane uz određivanje granica i gradnju cesta. U *New Milford*-u je postao đakon crkve te je često biran u razne odbore drugih crkava. 1754. se ponovno prihvatio učenja prava te je postao pravnik a već godinu dana kasnije *justice of peace*⁵¹. Također je bio i blagajnik *Yale* koledža (funkciju koju je obnašao sve do 1773.g).

1766.g je postao sudac *Connecticut superior court*-a⁵² i tu funkciju je obnašao sve do 1789. godine.⁵³ Kada je Velika Britanija 1773. godine nametnula kolonistima Tea Act to je potaknula Shermana da javno obznani svoje uvjerenje kako zakoni ne mogu obvezivati subjekte ako oni nisu na to dali pristanak. Zbog činjenice da je obnašao mnoge javne funkcije a i zbog izraženih patriotskih stavova izabran je u Kontinentalni kongres. Imao je reputaciju radoholičara i pouzdane osobe te je navodno ustajao svako jutro u pet sati, počinjao s poslom u sedam te radio do deset navečer. Bio je prijatelj sa John Adamsom koji ga je opisao kao: „jednog od najrazumnijih ljudi na svijetu“, ali istovremeno ga je prijateljski zadirkivao za njegove javne govore: „Shermanovo ozračje je obrnuto od gracioznog; ne postoji veća suprotnost lijepoj radnji nego li pokreti njegovih ruku“. ⁵⁴ Naime Roger Sherman (poput Thomas Jeffersona) nije bio vješt javni govornik. To je bilo u skladu s njegovim discipliniranim i strogim životnim režimom

⁵⁰ Boutell „*The Life of Roger Sherman*“, str. 21

⁵¹ Justice of peace (Mirovni sudac) je bila magistratska funkcija postavljena od strane krune koja se bavila manjim prekršajima.

⁵² Superior court je vrsta suda u common law sudstvu čiji bi pandan u civil law sustavu bio županijski sud. Posebnost Superior courta je što se pred njim sudi i za prekršaja i za kaznena djela.

⁵³ <https://history.army.mil/books/revwar/ss/sherman.htm>, Posjećeno 30.03.2024.

⁵⁴ <https://connecticuthistory.org/roger-sherman-revolutionary-and-dedicated-public-servant/>, Posjećeno 30.03.2024.g

kojim je živio. Ni Thomas Jefferson nije ostao ravnodušan na Rogera Shermana. Jefferson je za Shermana izjavio: „To je gospodin Sherman iz Connecticuta, čovjek koji nikada nije rekao glupu stvar u svojem životu“.⁵⁵ To je uistinu bila pohvala jer došla od Jeffersona, jednog od najbolje obrazovanih ljudi svojeg vremena (sjetimo se da su njegovi mentori bili prosvjetljeni ljudi i najveći umovi tog vremena). „Ako se usudimo iz svih dostupnih izvora donijeti sud, Jefferson je u pravu. A bome nije ni čudo. Uzorak Shermanovog života je bio određen željeznim pravilima konzervativne ortodoksnosti u crkvi i državi u jednakoj mjeri kao što ga je bilo koja Calvinistička predodređenost mogla odrediti. Nije bilo Puritanca koji se u toj mjeri držao pravila kao Sherman, i u tim pravilima nije bilo ičega što bi dopuštalo čovjeku da govori gluposti. Poviše toga, sreća mu je nametnula nužnost zarađivanja za život teškim fizičkim radom i njegovim naporima za postizanjem istog su ga naučili oštromnoj ekonomiji riječi kao i novca. Riječi su alat velike važnosti, koje se biraju namjerno, koriste štedljivo i koje se trijezno koriste za ostvarivanje svojeg cilja.“⁵⁶ S obzirom da je i John Adams bio puritanac Sherman i on su se dobro slagali. No povijesna važnost lika i djela Rogera Shermana nadilazi njegovu ulogu u Deklaraciji neovisnosti. Naime Roger Sherman je jedina osoba koja je potpisala sva **četiri najvažnija dokumenta američke revolucije: *Articles of Association***⁵⁷ iz 1774, **Deklaraciju neovisnosti** iz 1776., ***Articles of Confederation***⁵⁸ iz 1781., te **Ustav SAD-a** iz 1787. godine. Uz to Roger Sherman je zaslužan za takozvani ***Connecticut Compromise*** koji je jedan od temelja organizacije SAD-a. Naime 1787. godine došlo je do spora između malih i velikih država unutar SAD-a vezano za njihovu reprezentaciju u kongresu. Edmund Randolph je predložio takozvani *Virginia plan (large state plan)* koji se sastoji od toga da svaka država šalje u kongres onoliko predstavnika koliko je proporcionalno njenoj populaciji ili bogatstvu. S druge strane William Paterson je predložio *New Jersey plan (small state plan)* koji je određivao da svaka država šalje jednak broj predstavnika u kongres. Nijedan od tih planova nije naišao na većinsko odobrenje niti je riješio problem pa je

⁵⁵ Boyd Julian P. „*Roger Sherman: Portrait of a Cordwainer Statesman*“ - str. 221

⁵⁶ Boyd Julian P. „*Roger Sherman: Portrait of a Cordwainer Statesman*“ - str. 221

⁵⁷ *Articles of Association* je dokument napisan na prvom kontinentalnom kongresu kao odgovor na *Intolerable acts* Velike Britanije. Taj dokument je propisivao mjere zabrane uvoza britanske robe te zabranu izvoza prema Velikoj Britaniji.

⁵⁸ *Articles of Confederation* je dokument napisan na drugom kontinentalnom kongresu. Taj dokument je služio kao ustav tadašnjim trinaest kolonija. U tom dokumentu se prvi puta spominje naziv „Sjedinjene Američke države“.

Roger Sherman predložio *Connecticut Compromise* koji je propisivao dvodomno zakonodavstvo gdje bi u gornjem domu (*Senate*) prevladavao small state plan, a u donjem domu (*House of representatives*) bi prevladavao large state plan. Iako je doprinos Rogera Shermana razvoju SAD-a neprocjenjiv, mnogi povjesničari ga smatraju „zaboravljenim ocem osnivačem“ („*Forgotten founding father*“) jer se u kontekstu Deklaracije neovisnosti većinom spominje Thomas Jefferson. Današnji prosječni stanovnik SAD-a teško će se sjetiti Rogera Shermana iako je njegova ostavština i danas primjenjiva.

S obzirom na njegov strogi odgoj moguće je da je upravo on taj koji je stajao iza nekih dosta direktnih i surovijih dijelova Deklaracije. Također bitno je napomenuti njegov stav o ropstvu. Naime za razliku od Thomas Jeffersona i Benjamin Franklina, Roger Sherman nije nikada posjedovao niti jednog roba. Javno je nazvao trgovinu robljem *iniquitous* (nezamislivo nepravedno i moralno pogrešno)⁵⁹. No kao i Thomas Jefferson je smatrao da će ropstvo nestati samo po sebi te se zalagao za zabranu trgovine robovima te je smatrao da je oslobođenje robova neizbježno.

4. 5. Robert R. Livingston

Robert R. Livingston je rođen 27. studenog 1746. godine u New Yorku kao najstariji sin od osmero djece roditelja Roberta Livingstona i Margaret (Beekman) Livingston. Njegov otac je bio ugledni sudac kolonijalnog vrhovnog suda pravde (*colonial Supreme Court of Judicature*) te krupni zemljoposjednik. Količina zemlja koju je Livingston obitelj posjedovala u *Hudson Valley-u* je bila tolika da su je iznajmljivali lokalnom stanovništvu. Činjenica da je poticao iz bogate obitelji mu je omogućila kvalitetno obrazovanje te se stoga školovao u *King's College-u* (današnje prestižno sveučilište Columbia). Kada je završio svoje školovanje počeo je učiti pravo pod tadašnjim uglednim odvjetnikom **Williamom Smithom** u New Yorku.⁶⁰ U vrijeme

⁵⁹ <https://www.archives.gov/publications/prologue/2000/winter/garrisons-constitution-1>, Posjećeno 27.03.2024.g

⁶⁰ William Smith je bio školovan na *Yale College-u* te je naučio pravo od svojeg oca koji je također bio odvjetnik te je imao svoj odvjetnički ured.

njegovog studija prava je donesen *Stamp Act* kojem je tada mladi Livingston žestoko oponirao (u vrijeme njegovog donošenja je imao svega 19 godina!).

1773. je položio pravosudni ispit (admitted to the bar) te je kraće vrijeme bio odvjetnički partner sa **John Jay-em** (također jednim od founding fathera).⁶¹ Do tada njegovo najveće postignuće je bilo to što je bio izabran za funkciju *recordera*⁶² New Yorka. Ipak Robert R. Livingston je bio u potpunosti predan političkim ciljevima patriota. Povjesničari nisu složni oko toga je li Livingston bio član *Sons of Liberty-a*. Naime njegova izražena politička mišljenja su se uistinu podudarala s ciljevima te političke organizacije no nemamo točne izvore koji bi potvrdili njegovo članstvo u organizaciji. Njegova politička djelovanja i javni istupi protiv britanske vlasti su rezultirali gubitkom te funkcije. Zbog činjenice da je dokazao svoju predanost patriotskom cilju izabran je u Kontinentalni kongres gdje je služio u nekoliko odbora. Što se tiče njegovog izbora u Odbor petorice moguće je da nije izabran radi doprinosa pri pisanju kvalitetnog teksta ili ideja već iz čisto političkih razloga. Naime ako znamo iz kojih su država izabrani članovi Odbora petorice (Connecticut, Virginia, Massachusetts, New York) nas upućuje na činjenicu da se prilikom odabira pazilo na geografsku reprezentativnost saveznih država. Nije slučajno da su pripadnici bili upravo iz Virginije (najmnogoljudnije i najbogatije kolonije), Massachusettsa (žarište patriotskog političkog djelovanja, poprište Bostonske čajanke), New York (jedna od najvećih luka i strateški bitna pozicija u Američkom ratu za neovisnost). Iz postojećih izvora nije nam vidljiva uloga utjecaja Robert R. Livingstona na sam tekst i postupak pisanja/donošenja Deklaracije neovisnosti. Livingston se čak nije ni potpisao na Deklaraciju s obzirom da je opozvan od strane svoje savezne države prije nego je poslana na potpis u Kongresu. Točni razlozi njegovog opoziva nam nisu poznati, ali ono što nam je poznato je to da je sudjelovao u radu odbora za donošenje Ustava države New Yorka 1776. godine. Iduće godine je postao kancelar New Yorka te mu otuda nadimak **Chancellor**.⁶³ Vjerojatno mu je najpoznatije postignuće bilo kupnja teritorija Louisiane kada je kao ministar upućen na Napoleonov dvor

⁶¹ <https://history.nycourts.gov/figure/robert-r-livingston/>, Posjećeno 27.03.2024.g

⁶² *Recorder* je bila sudačka funkcija političke prirode. Naime *recorder* je bila funkcija najbližnja funkciji višeg suca u predmetima teških kaznenih djela te su imali ulogu nadzora nad redarstvenim službama.

⁶³ Kancelar je predsjedao sudom kancelara te je bio zadužen za interpretaciju i primjenu pravila pravičnosti, izdavanje zabrana.

čime je SAD udvostručio svoj dotadašnji teritoriji 1803. godine.⁶⁴ Sam Livingston je na taj čin izjavio: „Živjeli smo dugo, ali ovo je najplemenitiji čin naših cijelih života... od ovoga dana Sjedinjene Američke države zauzimaju svoje mjesto među silama prvog ranga“.⁶⁵ Iako doprinos Robert R Livingstona u stvaranju Deklaracije neovisnosti nije bio velik on je doprinio SAD-u politički te obnašanjem svojih javnih funkcija. Opisan je kao elokventan što je i logično s obzirom da je dolazio iz ugledne i bogate obitelji te s obzirom da je imao vjerojatno najbolje obrazovanje koje si je netko u kolonijama mogao priuštiti. Ipak smatramo da unatoč natprosječnoj inteligenciji ne pripada među ostala četiri pripadnika Odbora petorice. Glavni motiv njegova izbora u Odbor petorice vjerojatno je bio prije svega politički, a on sam karijerni političar.

⁶⁴ Louisiana purchase je bila kupnja teritorija Lousiane od strane SAD od dotadašnjeg vlasnika Francuske (na čelu s Napoleonom). Naime Napoleonu je bio hitno potreban novac zbog vođenja rata protiv Europskih sila, a SAD su istovremeno vodile pregovore s njime o kupnji New Orleansa (bitne pomorske luke) te drugih strateški bitnih mjesta. Inicijalno je SAD bio spreman platiti 10 milijuna dolara za New Orleans i nekoliko drugih mjesta, a tada je francuski ministar vanjskih poslova (dakako po napatku Napoleona) iznenadio Amerikance s ponudom da proda cjelokupan teritorij Lousiane za 15 milijuna dolara. Riječ je bila o površini od 2 140 000 kilometara kvadratnih. Izvor: Alexander, D. S. “ROBERT R. LIVINGSTON, The Author of the Louisiana Purchase.” Proceedings of the New York State Historical Association, vol. 6, 1906, str. 111, Posjećeno 01.04.2024.g

5. Zaključak

Istražujući biografije, to jest život i djelovanja *founding fathers-a* došli smo do zaključka kako su osobnosti članova Odbora petorice utjecale na donošenje teksta Deklaracije. Članovi Odbora petorice se znatno razlikuju po svojim razmišljanjima i stavovima pa zato ne možemo gledati na Deklaraciju kao puku sintezu njihovih osobnosti nego kao kompromis između njihovih ponekad oprečnih razmišljanja.

Kada govorimo o Thomas Jeffersonu jasno nam je da je potekao iz srednje bogate obitelji zemljoposjednika, da je od rane dobi pokazao interes za antikom i antičkim jezicima da je imao sreću da je imao odlične mentore koji su bili u stanju prepoznati njegovu glad za znanjem i nadarenost za učenje. Thomas Jefferson je obrazovan od strane ljudi koji su smatrani najvećim svjetskim umovima svog vremena. Dakle možemo zaključiti da je Thomas Jefferson bio intelektualac visoke razine obrazovanja i pismenosti što je između ostaloga potvrdio John Adams koji je njegovo umijeće pisanja naveo kao jedan od razloga zbog kojih bi Thomas Jefferson trebao biti u Odboru petorice te konačno zbog čega bi on trebao biti primarni autor Deklaracije neovisnosti. No isto tako je bio drugi najmlađi član Odbora (u trenutku pisanja Deklaracije je imao 33 godine) što se očituje u dosta poletnom i agresivnom tonu originalnog nacрта Deklaracije. Povijesni izvori koji su korišteni u radu izričito navode da su John Adams i Benjamin Franklin prepravljali Jeffersonov originalni nacrt što je lako povjerovati s obzirom da su obojica bili stariji (John Adams je imao 41 godinu, a Benjamin Franklin 70 godina života), poznati i utjecajni u američkom društvu te da je Jefferson na njih gledao kao na mentore u pisanju Deklaracije neovisnosti.

Što se tiče Rogera Shermana, 55-godišnjeg suca koji je odgojen pod gotovo ekstremnom puritanskom ortodoksnom odgoju izvori nam navode da on nije direktno sudjelovao u pisanju Deklaracije (nije lektorirao) no ono što nam je poznato da je bio aktivan u diskusijama koje su prethodile pisanju same Deklaracije. S obzirom na njegov rigorozni odgoj u kojem je lijenost smatrana grijehom te s obzirom na njegovu iznimnu predanost apsolutno svakome poslu kojega

⁶⁵ <https://www.gothamcenter.org/robert-livingston-papers>, Posjećeno 05.04.2024.g

se primio te njegovu reputaciju radne discipline gotovo nam je nezamislivo da je Roger Sherman stajao samo po strani umjesto sudjelovao u donošenju Deklaracije neovisnosti.

Za Roberta R. Livingstona nemamo dovoljno pouzdanih povijesnih izvora koji mogu potvrditi da je sudjelovao ikako u procesu pisanja i donošenja Deklaracije te većina povjesničara smatra da on nije unio ikakve izmjene u Jeffersonov nacrt. U prilog tome ide činjenica da je on bio najmlađi član odbora petorice sa 30 godina života te bi bilo za očekivati da je stoga njemu trebalo biti povjereno pisanje. S obzirom da je bio najmlađi, a nije ni pisao samu Deklaraciju, teško je povjerovati da je Jefferson slušao njegove naputke tijekom pisanja (ili da mu je uopće Livingston davao ikakve naputke).

Što se tiče Johna Adamsa, mnogi povjesničari spominju da je lektorirao rad Thomasa Jeffersona, što je vjerojatno ako uzmemo u obzir njegovu proaktivnu osobnost (te činjenicu da je upravo on nametnuo Thomasu Jeffersonu pisanje Deklaracije). Nažalost, nemamo nikakvih konkretnih dokaza koji bi točno upućivali koje je dijelove Adams izmijenio. S obzirom na već navedeno stvarno je teško zamisliti da Adams nije imao utjecaja na konačni tekst Deklaracije. John Adams je, kao što je ranije spomenuto, bio puritanac te je njegov religiozan odgoj imao utjecaja na njegove stavove. Uzmimo u obzir i činjenicu da je bio iznimno uspješan odvjetnik koji je bio vješt u argumentiranju svojih stavova.

Konačno Benjamin Franklin je bio najstariji član Odbora (u trenutku pisanja Deklaracije je imao 70 godina) izrazito miroljubive i diplomatske prirode. S obzirom na njegovu miroljubivu prirodu bio je prirodno nadaren diplomat što se očitovalo i u samoj Deklaraciji kada je ublažio Jeffersonove pomalo preagresivne citate.

Teza ovog rada je bila detaljnim proučavanjem osobnosti autora Deklaracije te identificiranjem autora pojedinih dijelova i korigiranja teksta Deklaracije dočarati njihov utjecaj na konačan tekst Deklaracije. Unatoč nedostatku povijesnih izvora koji bi mogli razjasniti koji je od članova Odbora odgovoran za određenu izmjenu Deklaracije (osim Franklinove izmjene „potope u krvlju“ sa „uništiti nas“) možemo zaključiti na koji način i kako su njihove osobnosti doprinijele tekstu Deklaracije. Svrha Deklaracije kao dokumenta ustavne važnosti je bila višestruka: objaviti svim europskim vladarima razloge osamostaljenja, potaknuti predstavnike trinaest kolonija na osamostaljenje, stvaranje vojnog saveza sa svrhom vojne pobjede nad Velikom Britanijom, te konačno uspostavljenje demokratskog poretka.

Kako bi Deklaracija uspješno postigla navedene ciljeve morala je biti napisana elokventnim stilom dostojnim kralja kako bi se kolonisti pokazali kao ravnopravni građani sposobni samostalno vladati te braniti novonastalu državu (Thomas Jefferson), također morala je biti argumentirana poput tužbenog zahtjeva kako bi se porazili politički protivnici osamostaljenja a ujedno nagovorili predstavnici kolonija na potpis (John Adams). Morala je izbjegavati pre agresivan ton te biti izraz zrele i mudre nacije željne uspostave diplomatskih odnosa kako bi se osigurao vojni savez (Benjamin Franklin). Konačno morala je zadovoljiti pravnu formu dokumenta kojim se raskidaju sve državne i političke veze sa Velikom Britanijom (Roger Sherman).

6. DODATAK 1: JEFFERSONOV ORIGINALNI NACRT DEKLARACIJE NEOVISNOSTI

„When in the course of human events it becomes necessary for a people to advance from that subordination in which they have hitherto remained, & to assume among the powers of the earth the equal & independant station to which the laws of nature & of nature's god entitle them, a decent respect to the opinions of mankind requires that they should declare the causes which impel them to the change.

We hold these truths to be sacred & undeniable; that all men are created equal & independant, that from that equal creation they derive rights inherent & inalienable, among which are the preservation of life, & liberty, & the pursuit of happiness; that to secure these ends, governments are instituted among men, deriving their just powers from the consent of the governed; that whenever any form of government shall become destructive of these ends, it is the right of the people to alter or to abolish it, & to institute new government, laying it's foundation on such principles & organising it's powers in such form, as to them shall seem most likely to effect their safety & happiness. prudence indeed will dictate that governments long established should not be changed for light & transient causes: and accordingly all experience hath shewn that mankind are more disposed to suffer while evils are sufferable, than to right themselves by abolishing the forms to which they are accustomed. but when a long train of abuses & usurpations, begun at a distinguished period, & pursuing invariably the same object, evinces a design to subject them to arbitrary power, it is their right, it is their duty, to throw off such government & to provide new guards for their future security. such has been the patient sufferance of these colonies; & such is now the necessity which constrains them to expunge their former systems of government. the history of his present majesty, is a history of unremitting injuries and usurpations, among which no one fact stands single or solitary to contradict the uniform tenor of the rest, all of which have in direct object the establishment of an absolute tyranny over these states. to prove this, let facts be submitted to a candid world, for the truth of which we pledge a faith yet unsullied by falsehood.

he has refused his assent to laws the most wholesome and necessary for the public good:

he has forbidden his governors to pass laws of immediate & pressing importance, unless suspended in their operation till his assent should be obtained; and when so suspended, he has neglected utterly to attend to them.

he has refused to pass other laws for the accomodation of large districts of people unless those people would relinquish the right of representation, a right inestimable to them, formidable to tyrants alone:

he has dissolved Representative houses repeatedly & continually, for opposing with manly firmness his invasions on the rights of the people:

he has refused for a long space of time to cause others to be elected, whereby the legislative powers, incapable of annihilation, have returned to the people at large for their exercise, the state remaining in the mean time exposed to all the dangers of invasion from without, & convulsions within:

he has endeavored to prevent the population of these states; for that purpose obstructing the laws for naturalization of foreigners; refusing to pass others to encourage their migrations hither; & raising the conditions of new appropriations of lands:

he has suffered the administration of justice totally to cease in some of these colonies, refusing his assent to laws for establishing judiciary powers:

he has made our judges dependant on his will alone, for the tenure of their offices, and amount of their salaries:

he has erected a multitude of new offices by a self-assumed power, & sent hither swarms of officers to harrass our people & eat out their substance:

he has kept among us in times of peace standing armies & ships of war:

he has affected to render the military, independant of & superior to the civil power:

he has combined with others to subject us to a jurisdiction foreign to our constitutions and unacknoleged by our laws; giving his assent to their pretended acts of legislation, for quartering large bodies of armed troops among us;

for protecting them by a mock-trial from punishment for any murders they should commit on the inhabitants of these states;

for cutting off our trade with all parts of the world;

for imposing taxes on us without our consent;

for depriving us of the benefits of trial by jury;

for transporting us beyond seas to be tried for pretended offences: for taking away our charters, & altering fundamentally the forms of our governments;

for suspending our own legislatures & declaring themselves invested with power to legislate for us in all cases whatsoever:

he has abdicated government here, withdrawing his governors, & declaring us out of his allegiance & protection:

he has plundered our seas, ravaged our coasts, burnt our towns & destroyed the lives of our people:

he is at this time transporting large armies of foreign merce naries to compleat the works of death, desolation & tyranny, already begun with circumstances of cruelty & perfidy unworthy the head of a civilized nation:

he has endeavored to bring on the inhabitants of our frontiers the merciless Indian savages, whose known rule of warfare is an undistinguished destruction of all ages, sexes, & conditions of existence:

he has incited treasonable insurrections in our fellow-subjects, with the allurements of forfeiture & confiscation of our property:

he has waged cruel war against human nature itself, violating it's most sacred rights of life & liberty in the persons of a distant people who never offended him, captivating & carrying them into slavery in another hemisphere, or to incur miserable death in their transportation thither. this piratical warfare, the opprobrium of **infidel** powers, is the warfare of the CHRISTIAN king of Great Britain. determined to keep open a market where MEN should be bought & sold, he has prostituted his negative for suppressing every legislative attempt to prohibit or to restrain this execrable commerce: and that this assemblage of horrors might want no fact of distinguished die, he is now exciting those very people to rise in arms among us, and to purchase that liberty of which he has deprived them, & murdering the people upon whom he also obtruded them; thus paying off former crimes committed against the **liberties** of one people, with crimes which he urges them to commit against the **lives** of another.

in every stage of these oppressions we have petitioned for redress in the most humble terms; our repeated petitions have been answered by repeated injury. a prince whose character is thus marked by every act which may define a tyrant, is unfit to be the ruler of a people who mean to be free. future ages will scarce believe that the hardiness of one man, adventured within the short compass of 12 years only, on so many acts of tyranny without a mask, over a people fostered & fixed in principles of liberty.

Nor have we been wanting in attentions to our British brethren. we have warned them from time to time of attempts by their legislature to extend a jurisdiction over these our states. we have reminded them of the circumstances of our emigration & settlement here, no one of which could warrant so strange a pretension: that these were effected at the expence of our own blood & treasure, unassisted by the wealth or the strength of Great Britain: that in constituting indeed our several forms of government, we had adopted one common king, thereby laying a foundation for perpetual league & amity with them: but that submission to their parliament was no part of our constitution, nor ever in idea, if history may be credited: and we appealed to their native justice & magnanimity, as well as to the ties of our common kindred to disavow these usurpations which were likely to interrupt our correspondence & connection. they too have been deaf to the voice of justice & of consanguinity, & when occasions have been given them, by the regular course of their laws, of removing from their councils the disturbers of our harmony, they have by their free election re-established them in power. at this very time too they are permitting their chief magistrate to send over not only soldiers of our common blood, but Scotch & foreign mercenaries to invade & deluge us in blood. these facts have given the last stab to agonizing affection, and manly spirit bids us to renounce for ever these unfeeling brethren. we must endeavor to forget our former love for them, and to hold them as we hold the rest of mankind, enemies in war, in peace friends. we might have been a free & great people together; but a communication of grandeur & of freedom it seems is below their dignity. be it so, since they will have it: the road to glory & happiness is open to us too; we will climb it in a separate state, and acquiesce in the necessity which pronounces our everlasting Adieu!

We therefore the representatives of the United States of America in General Congress assembled do, in the name & by authority of the good people of these states, reject and renounce a11 allegiance & subjection to the kings of Great Britain & all others who may hereafter claim by, through, or under them; we utterly dissolve & break off a11 political connection which may have heretofore subsisted between us & the people or parliament of Great Britain; and finally we do assert and declare these a colonies to be free and independant states, and that as free & independant states they shall hereafter have power to levy war, conclude peace, contract alliances, establish commerce, & to do all other acts and things which independent states may of right do. And for the support of this declaration we mutually pledge to each other our lives, our fortunes, & our sacred honour."⁶⁶

⁶⁶ <https://www.loc.gov/exhibits/declara/ruffdrft.html>, Posjećeno 07.04.2024.g

7. Dodatak 2: KONAČNA VERZIJA DEKLARACIJE NEOVISNOSTI

„In Congress, July 4, 1776

The unanimous Declaration of the thirteen united States of America, When in the Course of human events, it becomes necessary for one people to dissolve the political bands which have connected them with another, and to assume among the powers of the earth, the separate and equal station to which the Laws of Nature and of Nature's God entitle them, a decent respect to the opinions of mankind requires that they should declare the causes which impel them to the separation.

We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness.--That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed, --That whenever any Form of Government becomes destructive of these ends, it is the Right of the People to alter or to abolish it, and to institute new Government, laying its foundation on such principles and organizing its powers in such form, as to them shall seem most likely to effect their Safety and Happiness. Prudence, indeed, will dictate that Governments long established should not be changed for light and transient causes; and accordingly all experience hath shewn, that mankind are more disposed to suffer, while evils are sufferable, than to right themselves by abolishing the forms to which they are accustomed. But when a long train of abuses and usurpations, pursuing invariably the same Object evinces a design to reduce them under absolute Despotism, it is their right, it is their duty, to throw off such Government, and to provide new Guards for their future security.--Such has been the patient sufferance of these Colonies; and such is now the necessity which constrains them to alter their former Systems of Government. The history of the present King of Great Britain is a history of repeated injuries and usurpations, all having in direct object the establishment of an absolute Tyranny over these States. To prove this, let Facts be submitted to a candid world.

He has refused his Assent to Laws, the most wholesome and necessary for the public good.

He has forbidden his Governors to pass Laws of immediate and pressing importance, unless suspended in their operation till his Assent should be obtained; and when so suspended, he has utterly neglected to attend to them.

He has refused to pass other Laws for the accommodation of large districts of people, unless those people would relinquish the right of Representation in the Legislature, a right inestimable to them and formidable to tyrants only.

He has called together legislative bodies at places unusual, uncomfortable, and distant from the depository of their public Records, for the sole purpose of fatiguing them into compliance with his measures.

He has dissolved Representative Houses repeatedly, for opposing with manly firmness his invasions on the rights of the people.

He has refused for a long time, after such dissolutions, to cause others to be elected; whereby the Legislative powers, incapable of Annihilation, have returned to the People at large for their exercise; the State remaining in the mean time exposed to all the dangers of invasion from without, and convulsions within.

He has endeavoured to prevent the population of these States; for that purpose obstructing the Laws for Naturalization of Foreigners; refusing to pass others to encourage their migrations hither, and raising the conditions of new Appropriations of Lands.

He has obstructed the Administration of Justice, by refusing his Assent to Laws for establishing Judiciary powers.

He has made Judges dependent on his Will alone, for the tenure of their offices, and the amount and payment of their salaries.

He has erected a multitude of New Offices, and sent hither swarms of Officers to harrass our people, and eat out their substance.

He has kept among us, in times of peace, Standing Armies without the Consent of our legislatures.

He has affected to render the Military independent of and superior to the Civil power.

He has combined with others to subject us to a jurisdiction foreign to our constitution, and unacknowledged by our laws; giving his Assent to their Acts of pretended Legislation:

For Quartering large bodies of armed troops among us:

For protecting them, by a mock Trial, from punishment for any Murders which they should commit on the Inhabitants of these States:

For cutting off our Trade with all parts of the world:

For imposing Taxes on us without our Consent:

For depriving us in many cases, of the benefits of Trial by Jury:

For transporting us beyond Seas to be tried for pretended offences

For abolishing the free System of English Laws in a neighbouring Province, establishing therein an Arbitrary government, and enlarging its Boundaries so as to render it at once an example and fit instrument for introducing the same absolute rule into these Colonies:

For taking away our Charters, abolishing our most valuable Laws, and altering fundamentally the Forms of our Governments:

For suspending our own Legislatures, and declaring themselves invested with power to legislate for us in all cases whatsoever.

He has abdicated Government here, by declaring us out of his Protection and waging War against us.

He has plundered our seas, ravaged our Coasts, burnt our towns, and destroyed the lives of our people.

He is at this time transporting large Armies of foreign Mercenaries to compleat the works of death, desolation and tyranny, already begun with circumstances of Cruelty & perfidy scarcely paralleled in the most barbarous ages, and totally unworthy the Head of a civilized nation.

He has constrained our fellow Citizens taken Captive on the high Seas to bear Arms against their Country, to become the executioners of their friends and Brethren, or to fall themselves by their Hands.

He has excited domestic insurrections amongst us, and has endeavoured to bring on the inhabitants of our frontiers, the merciless Indian Savages, whose known rule of warfare, is an undistinguished destruction of all ages, sexes and conditions.

In every stage of these Oppressions We have Petitioned for Redress in the most humble terms: Our repeated Petitions have been answered only by repeated injury. A Prince whose character is thus marked by every act which may define a Tyrant, is unfit to be the ruler of a free people.

Nor have We been wanting in attentions to our British brethren. We have warned them from time to time of attempts by their legislature to extend an unwarrantable jurisdiction over us. We have reminded them of the circumstances of our emigration and settlement here. We have appealed to their native justice and magnanimity, and we have conjured them by the ties of our common kindred to disavow these usurpations, which, would inevitably interrupt our connections and correspondence. They too have been deaf to the voice of justice and of consanguinity. We must, therefore, acquiesce in the necessity, which denounces our Separation, and hold them, as we hold the rest of mankind, Enemies in War, in Peace Friends.

We, therefore, the Representatives of the united States of America, in General Congress, Assembled, appealing to the Supreme Judge of the world for the rectitude of our intentions, do, in the Name, and by Authority of the good People of these Colonies, solemnly publish and declare, That these United Colonies are, and of Right ought to be Free and Independent States; that they are Absolved from all Allegiance to the British Crown, and that all political connection between them and the State of Great Britain, is and ought to be totally dissolved; and that as Free and Independent States, they have full Power to levy War, conclude Peace, contract Alliances, establish Commerce, and to do all other Acts and Things which Independent States may of right do. And for the support of this Declaration, with a firm reliance on the protection of divine Providence, we mutually pledge to each other our Lives, our Fortunes and our sacred Honor.”⁶⁷

⁶⁷ <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript>, Posjećeno 07.04.2024.g

8. LITERATURA

Knjige:

1. DeNOVO A. John, General Editor, Contributing Editors: Roger R.Trask, Hugo A.Meier, Neil A.McNall, „*Selected readings in American History, Volume I/Main themes to 1877*“ New York, Charles Scribner's Sons, 1969.g
2. Peterson D. Merrill, „*Thomas Jefferson and the new nation*“, Oxford University press, New York, 1970.g,
3. Donovan Frank, „*The John Adams papers*“ - New York City, The Cornwall Press, Inc., 1965.g
4. Boutell Henry Lewis,„*The Life of Roger Sherman*“ Chicago, A. C. McCLURG AND COMPANY 1896.g,
5. Kurtović, Šefko, *Opća povijest prava i države*, Zagreb, 2005.g
6. Kurtović, Šefko, *Hrestomatija opće povijesti prava i države*, I. knjige, Zagreb, 2005.g

Članci:

1. Freehling, William W. "The Founding Fathers and Slavery." *The American Historical Review*, vol. 77, no. 1, 1972, str. 81–93. JSTOR, <https://doi.org/10.2307/1856595>
2. Padover, Saul K. "The World of The Founding Fathers." *social research*, vol. 25, no. 2, 1958, str. 191–214. jstor, <http://www.jstor.org/stable/40982556>
3. Boyd, Julian P. "Roger Sherman: Portrait of a Cordwainer Statesman." *The New England Quarterly*, vol. 5, no. 2, 1932, str. 221–36. JSTOR, <https://doi.org/10.2307/359611>
4. Paul, Heike. "American Independence and the Myth of the Founding Fathers." *The Myths That Made America: An Introduction to American Studies*, Transcript Verlag, 2014, str. 197–256. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/j.ctv1wxsdq.8>
5. Alexander, D. S. "ROBERT R. LIVINGSTON, The Author of the Louisiana Purchase." *Proceedings of the New York State Historical Association*, vol. 6, 1906, str. 100–114. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/42889893>.

Ostali web izvori:

1. <https://www.ushistory.org/franklin/info/index.htm>
2. http://lawlibrary.wm.edu/wythepedia/index.php/Wythe_Monument#Page_46
3. <https://www.monticello.org/research-education/thomas-jefferson-encyclopedia/william-small/>
4. <https://founders.archives.gov/documents/Adams/06-01-02-0052-0004>
5. <https://www.mass.gov/guides/john-adams-architect-of-american-government>
6. <https://history.army.mil/books/revwar/ss/sherman.htm>

7. <https://connecticuthistory.org/roger-sherman-revolutionary-and-dedicated-public-servant/>
8. <https://history.army.mil/books/revwar/ss/sherman.htm>
9. <https://history.nycourts.gov/figure/robert-r-livingston/>
10. <https://www.monticello.org/thomas-jefferson/jefferson-slavery/jefferson-s-attitudes-toward-slavery/>
11. <https://www.loc.gov/exhibits/franklin/franklin-break.html>
12. <https://www.loc.gov/exhibits/declara/ruffdrft.html>
13. <https://www.amrevmuseum.org/big-idea-5-native-american-soldiers-and-scouts>
14. <https://www.archives.gov/publications/prologue/2000/winter/garrisons-constitution-1>
15. <https://www.loc.gov/loc/lcib/9806/danpre.html>
16. <https://founders.archives.gov/documents/Adams/99-02-02-7674>
17. <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/john-adams/>
18. <https://founders.archives.gov/documents/Jefferson/03-08-02-0167>
19. <https://www.gothamcenter.org/robert-livingston-papers>
20. <https://www.nationalarchives.gov.uk/education/resources/magna-carta/british-library-magna-carta-1215-runnymede/>
21. <https://www.legislation.gov.uk/aep/WillandMarSess2/1/2/introduction>
22. <https://www.britannica.com/summary/Key-Facts-of-the-Seven-Years-War>